

SLOVENSKÉ KOMORNÉ DIVADLO
MARTIN

**SPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ
KULTÚRNEJ ORGANIZÁCIE
V ZRIAĐOVATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI ŽSK
ZA ROK 2022**

SPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ KULTÚRNEJ ORGANIZÁCIE V ZRIAĐOVATELSKEJ PÔSOBNOSTI ŽSK ZA ROK 2022

Základné informácie: a) Slovenské komorné divadlo Martin
b) Sledované obdobie – rok 2022

VŠEOBECNÁ ČASŤ

1. Úlohy a miesto kultúrnej organizácie v národnom systéme kultúrnych organizácií

1.1. Poslanie kultúrnej organizácie a funkcie vyplývajúce z plnenia mestských, regionálnych, krajských, príp. medzinárodných funkcií kultúrnej organizácie, porovnanie kvantitatívnych a kvalitatívnych výstupov činnosti.

Slovenské komorné divadlo Martin je kultúrna a umelecká inštitúcia, repertoárové divadlo so stálym súborom, ktorého hlavným predmetom činnosti je utváranie podmienok pre vznik a šírenie tvorby.

Za rok 2022 vytvorilo SKD Martin podmienky pre vznik 4 nových inscenácií a zorganizovalo 17. ročník festivalu Dotyky a spojenia, nad ktorým záštitu prevzal okrem predsedníčky ŽSK Eriky Jurinovej a primátora mesta Martin Jána Danka aj premiér Eduard Heger.

Festival Dotyky a spojenia sa po období pandémie vrátil k svojmu tradičnému termínu, ktorým symbolicky uzatvára divadelnú sezónu na Slovensku. 17. ročník festivalu sa uskutočnil od 20. do 25. júna 2022. Za 6 dní ponúkol 40 divadelných predstavení, 5 koncertov, 2 workshopy, 9 tvorivých dielní a 1 koncert pre deti a 22 diskusií predovšetkým o divadle. Organizátori mysleli v programe aj na ukrajinské publikum. Dramaturgická rada sa zamerala na inscenácie, ktoré mali premiéru v období od apríla 2021 do apríla 2022, prevládali citlivé a intímne témy, ako aj hľadanie identity.

Festival sa mohol uskutočniť vďaka podpore z verejných zdrojov – z grantového systému Fondu na podporu umenia, z prostriedkov zriaďovateľa – Žilinského samosprávneho kraja, podpore zo strany mesta Martin a Fondu LITA autorskej spoločnosti, finančnej, materiálnej aj mediálnej pomoci od našich partnerov a hlavne vďaka odhodlaniu, súdržnosti a kooperácii zástupcov divadiel a tvorcov a v neposlednom rade vďaka priazni našich divákov a návštevníkov.

*Nové podoby programu hľadá SKD Martin v divadelnom klube **BREPT**. Zrealizované boli nové vydania divadelného kvízu, tematické večery, čítania rozprávok, diskusie k pripravovaným inscenáciám a séria koncertov. Zaujímavosťou bol projekt **Dva národy - jeden Dom**, ktorý pozostával z troch komorných koncertných večerov. Tie boli venované práve významným kultúrnym medzníkom, pamiatkam či osobnostiam českej kultúry so vzťahom nie len k mestu Martin, ale spätých i so SKD. Ich kariéra sa začala práve tu a ich dielo sa stalo trvalou súčasťou slovenskej i českej kultúry. Prvý koncert bol venovaný spomienkam na oponu Národného domu, ktorú Slovákom ako prejav solidarity a bratstva darovala Umelecká beseda z Prahy. Druhým koncertom sme si pripomenuli českého operného speváka, pedagóga a herca, Arnolda Flügla, ktorého umelecké začiatky sa spájajú s mestom Martin a Slovenským spevokolom, ktorý sídlil v budove Národného domu. Záverečný koncert bol venovaný*

českej herečke, divadelnej a filmovej dive Květe Fialovej, ktorá jednu zo svojich prvých divadelných štácií mala práve v Martine.

Obmedzenia spôsobené pandémiou ovplyvnili aj plánované domáce a zahraničné zájazdy. Slovenské komorné divadlo Martin sa zúčastnilo na 6 zahraničných zájazdoch a festivaloch – **25.ročník Festivalu Divadelná flora Olomouc** s inscenáciou **Tri sestry**, na hudobnom festivale **Městského divadla Brno Dokořán** s inscenáciou **Zem památá**, na festivale **Petrovské dni divadelné v Báčskom Petrovci v Srbsku** s inscenáciou **Zem památá a trikrát** v **Mestských divadlách pražských** – v divadle **Komedie** s inscenáciou **Iokasté**.

Kvalitatívne a kvantitatívne výstupy umeleckej činnosti sú uvedené v Odbornej časti správy.

1.2. Plnenie prioritných úloh v roku 2022 (úlohy vyplývajúce zo zriaďovacej listiny a priorit určených v pláne činnosti na rok 2022, plnenie vedecko-výskumných úloh a pod.).

Medzi hlavné priority Slovenského komorného divadla Martin aj v roku 2022 patrili:

- *v oblasti umeleckej tvorby:* **podpora autorských projektov** (adaptovaných textov), **uvádzanie hier v slovenskej premiére** (objavná dramaturgia);

Obohatenie repertoáru SKD Martin o tieto inscenácie:

- takmer celý súbor SKD Martin v jednej z najsilnejších Shakespearových komédií **Sen noci svätéhojána**, s podtitulom **Láska, sex a divadlo**, v réžii umeleckého šéfa SKD Martin Lukáša Brutovského
 - nihilistická rozprávka **Leonce a Lena** v réžii Šimona Spišáka vznikla na motívy rovnomennej drámy Georga Büchnera z roku 1836
 - inscenácia hry francúzskeho spisovateľa a filozofa, nositeľa Nobelovej ceny za literatúru Alberta Camusa **Spravodliví** z roku 1949 s podtitulom **Laboratórium teroru** v réžii Lukáša Brutovského
 - javisková báseň o toxickom maskulinitate od Hippónakta z Efezu po Donalda Trumpa **Iokasté** autora a zároveň režiséra Lukáša Brutovského je česko-slovenským koprodukčným projektom SKD Martin a Mestských divadiel pražských
- *v oblasti spolupráce a prezentácie divadiel na Slovensku:* príprava a organizovanie už 17. ročníka martinského festivalu divadiel na Slovensku **Dotyky a spojenia 2022**;
 - *v oblasti reprezentácie divadla:* prezentovanie divadla v regióne a v iných profesionálnych divadlách na Slovensku, pravidelná **účasť na prestížnych medzinárodných festivaloch a prehliadkach** na Slovensku a v zahraničí (plnenie tejto oblasti bolo ovplyvnené obmedzeniami súvisiacimi s pandémiou ochorenia COVID-19);
 - *v rámci podpory amatérskeho divadla:* poskytnutie priestorov a spolupráca pri organizácii 100. ročníka vrcholnej slovenskej prehliadky amatérskych divadiel – **Scénická žatva 2022** a krajskej postupovej prehliadky a súťaže – **Turčianske javisko 2022**;
 - *v rámci európskeho divadelného kontextu:* zapojenie sa do celoeurópskeho projektu **Noc divadiel**.

1.3. Sieť verejných kultúrnych organizácií Vášho typu (múzeá za múzeá, knižnice za knižnice, atď...) v regióne v zriaďovateľskej pôsobnosti iných subjektov.

Slovenské komorné divadlo Martin je členom Akadémie divadelných tvorcov a Asociácie slovenských divadiel a orchestrov, ktorá je členom európskej asociácie PEARLE.

1.4. Potenciálne používateľské zázemie:

- počet obyvateľov mesta, okresov, počet školopovinných detí (len knižnice), základné, stredné a vysoké školy a pod. (len knižnice).

Potenciálne používateľské zázemie SKD Martin nie je obmedzené len na počet obyvateľov mesta Martin (posledný demografický údaj o počte obyvateľov - ku koncu roka 2022 ich bolo 51 103), či na počet obyvateľov okresu Martin (cca. 96 000), kde je 66,29% obyvateľov v produktívnom veku a 52,4 % ekonomicky aktívnych. SKD Martin pravidelne hostuje v ďalších mestách ŽSK, Slovenska i v zahraničí (zájazdová činnosť, účasť na festivaloch), čo bolo začiatkom roka 2022 ešte stále obmedzené pandémiou COVID-19. Predstavenia SKD Martin navštívilo v roku 2022 18 643 divákov, na zájazdoch a festivaloch 4 470 divákov. Martinský festival divadiel na Slovensku Dotyky a spojenia, ktorého je SKD Martin hlavným organizátorom, sa stal za 17 ročníkov svojej existencie jedným z najreprezentatívnejších festivalov v republike a svojou atraktívnou ponukou priláka každoročne množstvo divákov z celého Slovenska. V roku 2022 ho navštívilo aj s vonkajším programom viac ako 13-tisíc divákov.

V roku 2022 bolo v SKD doma, na zájazdoch, účasť hostujúcich súborov a Festival Dotyky a spojenia 2022 odobraných celkom 210 predstavení, za účasti 36 608 divákov.

2. Majetok vo vlastníctve ŽSK v správe kultúrnej organizácie, priestorové podmienky, výstavba, rekonštrukcie

- 2.1. Pasportizácia nehnuteľného majetku vo vlastníctve ŽSK v správe kultúrnej organizácie (počet spravovaných nehnuteľností, názov, súpisné číslo, parcelné číslo, číslo LV, vecné bremená, plocha centrálného objektu, pobočiek, expozícií...)
- 2.2. Aktuálny stavebno-technický stav nehnuteľností 2022

Popis nehnuteľnosti	Katastrálne územie	Adresa	Číslo LV	Číslo parcely	Výmera	Vecné Bremeno	Aktuálny stavebno-technický stav
Dvor	Martin 836168	Divadelná 1, 036 01 Martin	1115	685/1 685/12	1932 360	Nie	Zrekonštruovaný dvor
Sklad kulís a garáže	Martin 836168	Divadelná 1, 036 01 Martin	1115	685/2	524	Nie	Prebieha VO na zhotoviteľa / zámer je financovať rekonštrukciu z Plánu obnovy - výmena dverí na garážach a okien na sklade kulís, zateplenie obv. stien a strešná krytina vonkajšie a vnútorné omietky omaľovanie, úprava elektroinštalácie
Dielne	Martin 836168	Divadelná 1, 036 01 Martin	1115	685/3	388	Nie	Zrekonštruované-reklamácia - nevyhnutná oprava strechy, zatekanie
Výmenníková stanica	Martin 836168	Divadelná 1, 036 01 Martin	1115	685/4	86	Nie	Zrekonštruovaná
Trafostanica	Martin 836168	Divadelná 1, 036 01 Martin	1115	685/5	43	Nie	Stav dobrý
Národný dom, Štúdio	Martin 836168	Divadelná 1, 036 01 Martin	1115	685/6	2270	Nie	Štúdio-stav dobrý ND-odkrytie strešnej krytiny a oprava hydroizolačnej fólie - zatekanie do podkrovia ND - havarijný stav
Budova G.D.pop.č.650	Martin 836168	29. augusta 21, 036 01 Martin	1115	681	820	áno, zemné, káblové vedenie	stav dobrý
Strojovňa	Martin 836168	Divadelná 1	1115	694	92	Nie	stav dobrý
Chodník pred budovou	Martin 836168	Divadelná 1	1115	4286/2	281	Nie	stav dobrý
Sklad reziva	Martin 836168	Divadelná 1	1115	685/8	79	Nie	stav dobrý
Prístavba ND	Martin 836168	Divadelná 1	1115	685/9	181	Nie	stav dobrý

2.3. Súpis spravovaných národných kultúrnych pamiatok

Popis nehnuteľnosti	Katastrálne územie	Adresa	Číslo LV	Číslo parcely	Kód druhu	Názov druhu chránenej nehnuteľnosti	Poznámka
Národný dom	Martin 836168	Divadelná 1, 036 01 Martin	1115	685/1	201	Národná kultúrna pamiatka	nehnuteľná kultúrna pamiatka
Budova pop. č. 650	Martin 836168	Divadelná 1, 036 01 Martin	1115	685/2	203	pamiatková zóna	Gašparíkov dom

2.4. Prevádzkované priestory využívané na vlastnú činnosť a podnikateľskú činnosť (plocha, prevádzkové náklady jednotlivo podľa objektov) v roku 2022

Priestor	Plocha	Ročné prevádzkové náklady v €, bez DPH	% podiel	Činnosť
Národný dom	3 263,60 m ²	71 000	47 %	Vlastná, PČ
Štúdio	4 040,60 m ²	66 050	43%	Vlastná, PČ
Sklad kulís	650 m ²	4 835	3 %	Vlastná
Dielne	300 m ²	9 596	6 %	Vlastná
Výmenníková stanica	57 m ²	138	0,5%	Vlastná
Trafostanica	52 m ²	138	0,5%	Vlastná
Celkom	8 363,20 m²	151 757	100 %	

2.5. Prevádzkované priestory prenajaté iným – názov subjektu, plocha a cena prenájmu (vyčíslit' rozsah a sumu)

Priestor	Umiestenie	Plocha	Tržby za prenájom v roku 2022 v € bez DPH	% podiel	Subjekt	Poznámka
Štúdio	Miestnosť 410	59,37m ²	3 376,48	10 %	B. Konečný	Platca DPH
Štúdio	Nástupný priestor schodisko pri foyeri	7,80m ²	610,66	2%	Tália Tour, s.r.o.	Nie je platcom DPH
Gašparíkov dom/východná časť	Gašparíkov dom-P.č.650	144,60m ²	17 645	51%	Všetko pre mimino, s.r.o.	Platca DPH
Gašparíkov dom/západná časť	Gašparíkov dom-P.č.650	100,90 m ²	12 804,24	37 %	Všetko pre mimino, s.r.o.	Platca DPH
Celkom		573,79 m²	34 436,38	100 %		

2.6. Rekonštrukcie (názov akcie, realizované práce, objem finančných prostriedkov spolu, z toho za rok 2022)

Rekonštrukcia skladu kulís a garáží je v štádiu plánovania termínu pri zhotovenom projekte a platnom stavebnom povolení. ŽSK v spolupráci so SKD Martin pripravujú verejné obstarávanie na uvedenú rekonštrukciu. Rekonštrukcia skladu kulís a garáží bola k 31.12.2022 v stave prípravy.

Kapitálové výdavky a investičná činnosť

V roku 2022 SKD Martin boli pridelené kapitálové prostriedky na nákup svetelného pultu v celkovej výške 18 000 €, v skutočnosti bola vysúťážená celková hodnota zákazky vo výške 16 935€ na nákup svetelného pultu. Rozdiel vo výške 1 064 € bol vrátený na účet zriaďovateľa.

2.7. Opravy a údržba celkom a z toho riešenie havárií (názov akcie, realizované práce, objem finančných prostriedkov za rok 2022.

Názov položky	Suma v €
Oprava a údržba budov a zariadení zmluvný servis, revízie výťahov, hydrauliky a ostatných zariadení	13 608,18
Oprava a údržba PC servis výpočtovej techniky	2 021,54
Oprava a údržba dopravných prostriedkov ročná servisná prehliadka, prezúvanie pneumatík, STK, emisie a iné	3 857,27
Celkom spolu	19 486,99

2.8. Vozový park (počet osobných a nákladných vozidiel, typ, rok výroby, počet najazdených kilometrov, technický stav vozidiel) – tabuľkový prehľad Zoznam motorových vozidiel kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK (v prílohe).

Zoznam motorových vozidiel kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK									
Druh motorového vozidla (podľa technického preukazu), stroja	Továrenská značka	Typ vozidla	ŠPZ	Číslo technického preukazu	Číslo karosérie				
osobný automobil	Škoda Octavia	1Z	MT926CI	SG281827	TMBBS61Z798017976				
osobný automobil	Škoda Octavia	1Z	MT276BZ	SC894518	TMBCS21Z152079769				
osobný automobil	Mercedes Benz	2,2CDI	MT890BZ	SD170503	WDF63981313393085				
nákladné vozidlo	Iveco 75E17	F4AE081A* C	MT422AS	SC543743	ZCFA75CO102372693				
Továrenská značka	Farba	Rok výroby	Obsah (cm3)	Výkon (kW)	Celková hmotnosť (kg)	Počet miest na sedenie	Palivo	Cena (€) *	Počet najazdených km
Škoda Octavia	modrá metalíza sv.	2009	1896	77	1385	5	NM	19 980	161334
Škoda Octavia	zelená metalíza	2005	1896	77	1980	5	N	20 912,17	276209

Mercedes Benz	strieborná metalíza svetlá	2007	2148	110	2940	8	NM	39 496,71	144188
Iveco 75E17	biela	2001	3920	125	7490	3	NM	74 414,06	184738
*cena tu uvedte cenu vozidla, na ktorú je vozidlo havarijne poistené									

Vozový park SKD Martin v roku 2022 pozostával z 3 osobných automobilov a 1 nákladného auta.

2.9. Poistenie majetku – skutočnosť, požiadavka (objem finančných prostriedkov rozčlenených podľa jednotlivých objektov)

Poistenie majetku		
P. č.	Predmet poistenia	Obstarávacía cena z účtovnej evidencie (v €)
1.	Budovy, haly, stavby *	12 872 190,33
2.	Súbor hnuiteľného prevádzkového majetku (okrem motor. vozidiel s EVČ)	6 160 118,14
3.	Súbor HIM podľa operatívnej evidencie	
4.	Obstaranie hmotných investícií (042)	43 215,60
5.	Zásoby	19 042,94
6.	Cudzie veci (prevzaté za účelom opravy, úpravy, predaja, úschovy, uskladnenia alebo poskytnutia odbornej pomoci)	

stav majetku k dátumu 31.12.2022: 19 565 654,69 €

Bližšia charakteristika sa nachádza v tabuľkovom prehľade *Poistenie majetku* v prílohe.

2.10. Plnenie úloh na úseku BOZP vlastným pracovníkom, PO vlastným pracovníkom.

V roku 2022 sme nemali žiadny pracovný úraz.

Zakúpili sme ochranné pracovné prostriedky a čistiace prostriedky v hodnote 2 657 €.

Počas roka sa vykonávali pravidelné odborné skúšky, revízie elektrických zariadení a strojov a vybrađených technických zariadení hydrauliky.

3. Návštevnosť kultúrnej organizácie

Návštevnosť Slovenského komorného divadla v rokoch 2020-2022						
SKD	Návštevnosť spolu			Výška vybratého vstupného v €		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
vlastné predstavenia/doma	11 373	5 304	18 643	127 050	54592	216 649
vlastné predstavenia/zájazdy	1 090	2 707	4470	9 550	44885	50 800
hostujúce predstavenia	0	249	688	0	1090	7 684
festival Dotyky a spojenia	0	10 458	12 807	0	15758	19 867
Spolu	12 463	18 718	36 608	136 600	116325	295 000

4. Ročné dane z nehnuteľností

Bližšia charakteristika sa nachádza v tabuľkovom prehľade *Daň z nehnuteľnosti kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK* v prílohe.

Daň z nehnuteľností - kultúrne organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK			
Sledované obdobie (príp. stav k dátumu):	2022		
Organizácia platí daň z nehnuteľnosti príslušnej obci alebo mestu. (ÁNO/NIE) + názov obce, mesta	AK ÁNO vyčíslit' ročnú sadzbu dane v € + názov nehnuteľnosti	AK ÁNO je poskytnutá nejaká zľava? Vyčíslit' v % a v €	Má kultúrna organizácia oslobodenie od mesta alebo obce? (ÁNO/NIE)
Áno - mestu Martin, daň zo stavieb, z pozemkov, bytov	13 503,75	0	Nie

5. Riadiaca a kontrolná činnosť

5.1. Výsledky vnútornej kontrolnej činnosti.

V roku 2022 v SKD Martin bola kontrola zo Sociálnej poisťovne.

Predmet kontroly: Kontrola plnenia povinností zamestnávateľa podľa zákona č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov súvisiacich s odvodom poistného na sociálne poistenie a kontrola správnosti splnenia povinností uložených zákonom v § 231 odst.1 písm. a) až c) a písm. n a v § 293 db, ak súvisí s poistným vzťahom spadajúcim do kontrolovaného obdobia.

Kontrolované obdobie: od 1.10.2021 do 31.12.2021

Miesto a dátum vykonania kontroly : Slovenské komorné divadlo Martin a Sociálna poisťovňa , pobočka Martin od 03.11.2022 do 21.11.2022

Závery z výsledkov kontroly: Protokol o výsledku kontroly č.710-2010014522-AG02/22 zo dňa 21.11.2022 – uložený v trezore SKD Martin:

Kontrolou bolo zistené, že zamestnávateľ v kontrolovanom období splnil všetky povinnosti v zmysle ustanovenia § 231 odst.1 písm. b zákona. Pracovníci, ktorí vykonali kontrolu, vyzdvihli kvalitne vykonávanú činnosť zamestnankyne zodpovednej za kontrolovanú mzdovú oblasť. Drobné nedostatky v registračnej a odvodovej povinnosti boli ihneď po skončení kontroly odstránené.

Ďalej boli vykonané kontroly z Fondu na podporu umenia zamerané na vyúčtovanie projektov v roku 2017.

6. Vzájomná koordinácia a kooperácia.

6.1. **Spolupráca s kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK**

*SKD Martin v roku 2022 spolupracovalo s Turčianskym kultúrnym strediskom v Martine pri príprave prenájmu Štúdia SKD na podujatie **Turčianske javisko 2022** – krajská postupová súťaž a prehliadka amatérskeho divadla dospelých a divadla mladých.*

*S Turčianskou galériou spolupracuje SKD Martin pri organizovaní vernisáží výstav vo Dvorane Národného domu a vo foyeri Štúdia. V roku 2022 Turčianska galéria, Turčianske kultúrne stredisko a SKD Martin pripravili výstavu **Obrazy – Hranice v nás**, aj prostredníctvom ktorej otvárame témy života psychicky chorých ľudí, ich obrazov, predstáv a osudov. Čez vizuálne umenie dávame možnosť osobného vyjadrenia pacientov, prinášame nové témy. Jedným z hlavných zámerov projektu je búranie tabu v otázke psychických chorôb, tiež stieranie hraníc, ktoré sa dlhé roky vytvárali medzi „zdravými“ a psychicky chorými ľuďmi, odstraňovanie predsudkov a vedenie k tolerancii.*

S Bábkovým divadlom v Žiline spolupracuje divadlo umelecky.

Inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK pravidelne organizujú stretnutia, ktoré sa striedavo konajú v niektorých z organizácií.

SKD Martin pravidelne hostí aj slávnostné udeľovanie Cien ŽSK a oceňovanie mesta Martin.

6.2. Spolupráca s kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti iných subjektov

SKD Martin spolupracuje s divadlami a inštitúciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ostatných samosprávnych krajov a Ministerstva kultúry SR.

6.3. Spolupráca s mestami a obcami, organizáciami 3. sektoru, s občianskymi združeniami, s organizáciami poskytujúcimi služby v oblasti kultúry. Komentár a tabuľkový prehľad.

Spolupráca kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK s mestami, obcami a 3. sektorom v prílohe.

6.4. Medzinárodná spolupráca.

V roku 2022 sa SKD zúčastnilo na 6 zahraničných zájazdoch a festivaloch, kde bolo odohraných 6 predstavení: festival Divadelná flora Olomouc s inscenáciou Tri sestry, hudobný festival Městského divadla Brno Dokořán s inscenáciou Zem pamätá, festival Petrovské dni divadelné v Báčskom Petrovci v Srbsku s inscenáciou Zem pamätá a trikrát v Mestských divadlách pražských – v divadle Komédie s inscenáciou Iokasté.

V roku 2022 SKD Martin v koprodukcii s Mestskými divadlami pražskými uviedlo inscenáciu Iokasté v réžii umeleckého šéfa SKD L. Brutovského. Koprodukcia vznikla na základe organizovanej spolupráce pod dohľadom Union des Théâtres de l'Europe – UTE (Únia európskych divadiel) v rámci väčšieho projektu.

Inszenácia Iokasté mala premiéru v októbri 2022 v Martine a v novembri 2022 v Prahe. Máme ambíciu zúčastňovať sa s ňou na medzinárodných festivaloch v rámci Európy, už vo februári 2023 na "Finisterra festival" v portugalskom Porte.

SKD Martin pravidelne spolupracuje s českými divadlami: s Divadlom MINOR Praha, s Divadlom Bez Zábradlí (organizátor festivalu Slovenské divadlo v Prahe), s Těšínským divadlom v Českom Tešíne (čestný hosť Festivalu divadiel Moravy a Sliezska), s Klicperovým divadlom Hradec Králové (Festival európskych regiónov), s Městským divadlom Zlín (festival Setkání/Stretnutie), v roku 2020 pribudla aj spolupráca s Divadlom Pod Palmovkou (Festival Palm-off Fest) a v roku 2021 aj spolupráca s Mestskými divadlami pražskými (koprodukčný projekt Iokasté);

6.5. Najvýznamnejší partneri – domáci.

Medzi najvýznamnejších partnerov SKD v odbornej činnosti patria:

Divadelný ústav Bratislava – spolupráca na festivale Dotyky a spojenia 2022 (dramaturgia, Kritická platforma), koncepcia a realizácia výstav vo Dvorane SKD Martin.

Spolupráca s DÚ pri realizovaní celoeurópskeho projektu Noc divadiel;

SAV - Kabinet divadla a filmu v Bratislave (Kritická platforma na festivale Dotyky a spojenia), spolupráca pri kritickej reflexii nových inscenácií Slovenského komorného divadla;

Spolupráca s vysokými a strednými umeleckými školami (VŠMU Bratislava; AU FDU v Banskej Bystrici, Súkromné hudobno-dramatické konzervatórium v Martine);

Medzi hlavných finančných a materiálových partnerov SKD v roku 2022 patrili: Neografia Martin, a.s., Galéria Martin, s.r.o., SSD, a.s. Žilina, Hotel Turiec ,a.s., Vinotéka Sommelier – Peter Paulovič, Motorr Martin, s.r.o., Infinity reklama, s.r.o., Messinx, s.r.o., Hakom Martin, s.r.o., Robotec, s.r.o. Sučany, Eurocompany Group, s.r.o. Martin, DCP-timber, s.r.o., Elkotech, s.r.o., Poistenie.sk, s.r.o., Starski, s.r.o., Top Privacy, s.r.o., Viena international, s.r.o., Gaya, s.r.o., Just Slovensko, s.r.o., Neotec Martin, s.r.o., Kraussmaffei Technologies, s.r.o., Nadácia Tatrabaneky, Ecco Slovakia, a.s., PPA Controll, a.s. Bratislava, a hlavný mediálny partner Rádio Expres.

6.6. Problémové oblasti, perspektívy rozvoja spolupráce.

Medzi perspektívne oblasti do budúcnosti patrí rozširovanie spolupráce s kultúrnymi organizáciami v meste Martin a v regióne, regionálnymi aj celoslovenskými médiami, s divadlami v rámci cezhraničnej spolupráce.

7. Otváracie hodiny pre verejnosť a výška vstupného v roku 2022.

7.1. Otváracie hodiny centrálného objektu – Národného domu a Štúdia SKD.

pokladničné hodiny: *pondelok – piatok: 10.00 – 16.00 a vždy pol hodinu pred predstavením*

hracie dni v SKD: *utorok – sobota, ak divadlo nehostuje v inom meste a vedenie nerozhodne inak*

hracie časy v SKD:

- *rozprávky, študentské predstavenia, organizované predstavenia: o 10.00; 11.00; 14.00; 17.00; 18.00 h*
- *verejné generálky: o 17.00 h*
- *večerné predstavenia; premiéry: o 18.30 alebo 19.00 h*
- *organizované predstavenia: podľa dohody*

7.2. Výška vstupného v jednotlivých objektoch

- *rozprávky: 5 - 8 €*
- *večerné predstavenia: 12 € - 20 € v Štúdiu; 12 € - 17 € v Národnom dome*
- *premiéry: 20 € v Štúdiu a v Národnom dome*
- *hostujúce predstavenia, festival Dotyky a spojenia, koncerty: 20 - 25 €*

7.3. Poskytované zľavy (dôchodcovia, ZŤP, deti, množstevné zľavy...)

Pre žiakov, študentov do 26 rokov, držiteľov preukazu ZŤP a dôchodcov SKD Martin ponúka na vybrané predstavenia 50% zľavy. Študenti divadelných odborov majú po predložení preukazu školy alebo indexu vstup zdarma (študenti konzervatórií, VŠMU v Bratislave, AU v Banskej Bystrici).

8. Elektronizácia, automatizácia, technické vybavenie, výpočtová technika, elektronické médiá - tabuľkový prehľad Elektronizácia - kultúrne organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v prílohe.

9. Projektová činnosť kultúrnej organizácie, granty, nadácie, sponzorské príspevky, fundraising – tabuľkový prehľad Projekty kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v prílohe.

10. Personálna oblasť, personálne vybavenie.

10.1. Kvalifikačná štruktúra zamestnancov, odborná prax zamestnancov, veková štruktúra zamestnancov.

- **odborní zamestnanci:** v útvaroch –umeleckom, scénografie, prevádzky a obchodu – 49 zamestnancov
- **ekonomickí pracovníci:** v útvaroch riaditeľa a ekonomicko-hospodárskom – 8 zamestnancov
- **hospodárski pracovníci:** v útvaroch riaditeľa a ekonomicko-hospodárskom – 12 zamestnancov

Štruktúra zamestnancov podľa dosiahnutého vzdelania:

- **VŠ:** 28 zamestnancov
- **ÚSO:** 29 zamestnancov
- **SO:** 11 zamestnancov
- **Z:** 1 zamestnanec

Veková štruktúra zamestnancov:

- **Od 18 rokov do 35 rokov:** 16 zamestnancov
- **Od 36 rokov do 50 rokov:** 20 zamestnancov
- **Od 51 rokov do 62 rokov:** 24 zamestnancov
- **Nad 62 rokov:** 9 zamestnancov

10.2. Počet stálych zamestnancov, počet zamestnancov na dohody, sezónnych zamestnancov, chránené pracovné miesta, aktivační zamestnanci.

Počet pracovných miest prepočítaných na úväzky zamestnancov podľa schváleného organizačného poriadku bol 71,75 pracovných miest. Fyzický stav zamestnancov počas roka predstavoval 69,3 pracovných miest a prepočítaný stav bol vo výške 67,25 miest.

Počas roka bolo uzatvorených 109 dohôd o vykonaní práce, pracovnej činnosti a brigádnickej práce študentov, čo tvorí v mesačnom priemere 9,08 zamestnanca. V priebehu roka sme uzatvorili 159 umeleckých zmlúv podľa autorského zákona, čo tvorí v mesačnom priemere 13,25 umeleckých pracovných pozícií.

Chránené pracovné miesta v organizácii nevedieme.

10.3. Počet a štruktúra miest neobsadených dlhšie ako 6 mesiacov + zdôvodnenie

1 miesto – stavač scénických dekorácií – výber vhodného uchádzača

1 miesto – scénický výtvarník – výber vhodného uchádzača

11. Práca s dobrovoľníkmi.

11.1. Počet zmluvných dobrovoľníkov, druhy a rozsah činností.

Počas roku 2022 pracoval pre SKD 1 dobrovoľník ako pomocná sila.

12. Občianske združenia pracujúce pri organizáciách (na podporu činnosti).

Pri SKD Martin pracuje občianske združenie Priatelia martinského divadla, ktoré začalo právne existovať nadobudnutím účinnosti stanov združenia a ich schválením na Ministerstve vnútra SR 14. 12. 2012. Hlavným účelom a zámerom OZ Priatelia martinského divadla je najmä:

- podporovať činnosť, tvorbu a propagáciu Slovenského komorného divadla Martin doma i v zahraničí;
- pracovať s deťmi a mládežou hlavne v oblasti kultúry;
- organizovať voľno-časové aktivity pre deti a mládež;

V roku 2022 po zápise do registra oprávnených právnických osôb sa mohlo OZ Priatelia martinského divadla uchádzať o 2% podielu zaplatenej dane z príjmu. SKD Martin môže aj touto pridanou aktivitou skvalitniť a obohatiť repertoár i mimoriadne podujatia divadla.

13. Účasť pracovníkov a riaditeľa na poradách, školeniach, seminároch, zahraničných služobných cestách.

V roku 2021 sa SKD Martin stalo plnohodnotným členom Asociácie slovenských divadiel a orchestrov, organizácie, ktorá združuje zamestnávateľov v oblasti kultúry – zriaďované divadlá a orchestre v SR. Porady ASDO sa konajú pravidelne prezenčne aj on-line.

V priebehu roka 2022 sa zamestnanci SKD Martin zúčastnili na školeniach, kurzoch, ktoré bezprostredne súvisia s ich pracovným zameraním.

- školenie vodičov z povolania a vodičov referentských vozidiel 2022
- školenie odborná príprava bezpečnostného technika
- školenie aktualizácia v mzdovej učtárni
- školenie v oblasti Verejného obstarávania
- školenie pre príspevkové organizácie zriadené VÚC účtovná závierka, zmeny v zákonoch
- zväračský kurz
- zahraničné služobné cesty súvisiace s odohraním divadelných predstavení
- zahraničné cesty s odohraním a naštudovaním inscenácie Iokasté
- seminár o rozvoji publika Audience Development – tady a teď..., organizovaného Klubom nezávislých divadiel – lektorka: doc. MgA. Hana Průchová, PhD.
- webinár - Praktické ukážky práce v ITMS2014+ (Orientácia v systéme ITMS, Práca s údajmi a ich vkladanie, Žiadosť o platbu, Nahrávanie účtovných dokladov v nadväznosti na výdavky rozpočtu projektu, Praktické ukážky) pre potreby realizácie REACT
- konferencia ASDO - Financie divadiel a orchestrov na Slovensku
- workshop - Vzdelávanie divadelných profesionálov v oblasti komunikačných stratégií
- webinár - Praktické ukážky verejného obstarávania v ITMS2014+
- workshop o crowdfundingu, ktorý sa uskutočnil v spolupráci s platformou StartLab a speakerkou Zuzanou Zatošovič

14. Public Relations

14.1. Odborná publikačná činnosť pracovníkov kultúrnej organizácie – meno odborného pracovníka, názvy a počty publikačných výstupov.

Nebola.

14.2. Publikačná činnosť o kultúrnej organizácii a jej činnosti – počet titulov vlastných zamestnancov organizácie a počet titulov iných autorov o organizácii.

Nebola.

14.3. Počet vydaných tlačových správ.

SKD vydalo 13 tlačových správ, oznamujúcich:

- premiéru inscenácie **Leonce a Lena**
- premiéru inscenácie **Iokasté**
- festival **Dotyky a spojenia 2022** – 5x
- Posolstvo k **Svetovému dňu divadla 2022**
- zapojenie SKD Martin v celoeurópskom projekte **Noc divadiel**
- komorné koncertné večery: *Za oponou (Domu)*, *Aaarnold Flögl!!!* (od zubného technika k opore opery) a *Tornáda Květy Fialovej* v rámci projektu **Dva národy – jeden Dom** – 4x

14.4. Ostatná prezentačná činnosť – konferencie, semináre, prednášky, besedy, tvorivé dielne, kluby a krúžky a pod.

- **Výstavy vo foyeri a vo Dvorane Národného domu a vo foyeri Štúdia:**
 - Výstava „Škola v bielom“ vo foyer Štúdia - vystavené práce detí a žiakov jubilujúcej Základnej školy s materskou školou pri zdravotníckom zariadení v Martine. Tá vzdeláva hospitalizované deti už 60 rokov.
 - Výstava obrazov scénografa a výtvarníka **Juraja Poliak**a vo Dvorane ND.
 - Výstava **Divadelný plagát** v spoluprácu s Divadelným ústavom Bratislava.
 - Výstava scénografa prof. **Jozefa Cillera** vo foyeri Štúdia SKD v rámci jubilejného 100. ročníka festivalu **Scénická žatva**.

14.5. Web stránky organizácie, ich aktualizácia.

SKD Martin má aktívnu webovú stránku www.skdmartin.sk, ktorá sa neustále zdokonaľuje a aktualizuje. Je naprogramovaná tak, že časti jej aktualizácie pravidelne realizuje PR manažér SKD Martin, zložitejšie administrátorské úpravy realizuje externý webmaster. Okrem iného obsahuje možnosť elektronicky si rezervovať a zaplatiť vstupy na predstavenia.

Festival DOTYKY A SPOJENIA má vlastnú webovú stránku www.dotykyaspojenia.sk.

Autorský projekt divadelného sitkomu www.narodnycintorin.sk má svoju vlastnú doménu s týmto názvom.

SKD Martin a festival Dotyky a spojenia majú svoje vlastné facebookové kontá aj Instagram.

14.6. Edičná činnosť – počet a názvy edičných titulov.

NÁZOV TITULU	POČET
bulletin k inscenácii Sen noci svätéhojánskej	500 ks
bulletin k inscenácii Leonce a Lena	500 ks
bulletin k inscenácii Spravodliví	500 ks
bulletin k inscenácii Iokasté	500 ks

14.7. Propagácia a prezentácia kultúrnej organizácie v iných médiách (rozhlas, televízia) a vynaložené finančné prostriedky:

PROPAGÁCIA A PREZENTÁCIA ČINNOSTI SKD			
DRUH	MÉDIUM	POČET	NÁKLADY Bez nákladov na tlač
programový leták	▪ priama distribúcia poštou/databázy	650	poštovné- letáky, plagáty 320,- € mesačne
	▪ pokladňa SKD	850	
programový plagát – 150 ks	▪ výlep mesto Martin	20	60,- € mesačne
	▪ výlep mesto Vrútky	11	40,- € mesačne
	▪ výlep v SKD	4	
	▪ priama distribúcia	30	
	▪ poštou	55	poštovné 50,- €
pozvánky/premiéry + iné akcie	▪ priama distribúcia	500/akcia	distribúované spolu s letákmi + mail
mesačný program v novinách, portáloch	▪ denníky SR	1	zdarma
	▪ Kam do mesta	1	zdarma
	▪ www portály	3	turie.sme.sk turieonline
rádio spoty prezentujúce nové premiéry, špeciálne akcie	▪ Rádio Expres	30 krát regionálne vysielanie/akcia	zdarma/zápočtová zmluva o reklame
banner k inscenácii	▪ pred budovou SKD	2	zdarma (hradí sa tlač)
programový citylight	▪ pred budovou SKD	3	1 hradený 1970,- €/rok 2 zdarma (hradí sa tlač)
www.skdmartin.sk www.dotykyaspojenia.sk www.narodnycintorin.sk			ročný poplatok za domény

Propagácia a prezentácia aktivít SKD bola realizovaná:

- využívaním priameho marketingu (vlastná databáza poštových a e-mailových kontaktov – distribúcia pozvánok, letákov a plagátov)
- prostredníctvom výlepných plôch (programový plagát) v mestách Martin, Turčianske Teplice a Vrútky
- prostredníctvom kvalitných avíz na premiéry v printových médiách (v denníku Pravda, v regionálnych týždenníkoch MY-Turčianske noviny, Martinsko, Žilinský večerník, celoslovenských týždenníkoch a mesačníkoch)
- publicitou (rozhovory, informačné články v médiách, webstránka, záznamy z pripravovaných premiér, účasť vo vysielaní jednotlivých médií – TASR, RTVS, TA3, TV Turiec, Rádio Devín, Regina, Rádio Expres, Rádio Rebeca
- www publicita: turieconline.sk, podujatia.sk; kultura.sk; infozilina.sk; regionzilina.sk; zilina.sk; martin.sk, imartin.sk, turiecinfo.sk, martinskyrinok.sk, divadlo.sk, theatre.sk ...

15. Hospodárenie kultúrnej organizácie (Bežné transfery + slovný komentár).

15.1. Rozpočet – bežný a kapitálový transfer.

a) Bežné výdavky

Uznesením č.6/30 zastupiteľstvo ŽSK na svojom zasadnutí dňa 20. decembra 2021 schválilo rozpočet Žilinského samosprávneho kraja na rok 2022 v zmysle § 12 zákona č. 583/2004 Z.č. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre Slovenské komorné divadlo Martin boli stanovené záväzné ukazovatele rozpočtu na rok 2022 na bežné a kapitálové výdavky v celkovej výške **1 313 462 €**. Rozpočet pozostával z nasledovných položiek:

1.	položka 610 – mzdy	819 366€
2.	položka 620 – odvody	286 369€
3.	položka 630 a 640 – tovary a služby	207 727€

b) Kapitálové výdavky

Kapitálové výdavky pre SKD Martin v roku 2022 neboli v pôvodnom rozpočte schválené.

15.2. Čerpanie rozpočtu, úpravy rozpočtu, rozpočtové opatrenia v € (jednotlivo), upravený rozpis záväzných ukazovateľov rozpočtu – komentár, zdôvodnenie.

Rozpočet na bežné výdavky pre rok 2022 bol viackrát upravovaný, a to v nasledovných položkách:

ROZPOČTOVÉ OPATRENIE Č.:	ZDROJ	POLOŽKA	SUMA V €	PREDMET
04643/2022/ OK-5	41	610,620, 630,640, 700	363 777	Odmeny zamestnancov KZ vyššieho stupňa 21 175€ Mzdy 3%navýšenie platových taríf 1.7.22 10 293€ Prostriedky na poistné k odmenám odvody do ZP 7 401€ Prostriedky na poistné k 3% navýšeniu 3 598€ Prostriedky na poistné k odchodnému 580€

				Prostriedky určené na spolufinancovanie projektov 48 300€ (Dotyky a Spojenia 42 400 a 5900 Leonce a Lena) Prostriedky určené na generálnu opravu nákladného vozidla IVECO 2 555€ Prostriedky určené na odchodné 1 875€ Kapitálové prostriedky na nákup svetelného pultu 18 000€ Kapitálové prostriedky určené na stavebné úpravy Skladu kulís a garáží 250 000€
04643/2022/ OK-5	41,43	610,620, 630	56 874	Prostriedky určené na odmeny KZ dodatokč.1 (500€na osobu) 34 000€ Prostriedky určené na poistné k odmenám 11883€ Prostriedky určené na spolufinancovanie projektov 7400€ Iokasté 248€ Dva národy - jeden Dom Prostriedky určené na rekreačné poukazy 868€ Prostriedky určené na opravu PC systému hydraulického zariadenia v ND 2475€ Kapitálové prostriedky na stavebné úpravy Skladu kulís a garáží -50 000 zdroj 41 50 000 zdroj 43

15.3. Náklady, výnosy, sebestačnosť organizácie v prílohe.

15.4. Príjmy, výnosy – z vlastnej činnosti, z tržieb, z predaja majetku, nájmu, príp. iné výnosy, analýza príjmov podľa objektov (zo vstupného, z nájmu a iné).

Tržby z hlavnej činnosti, z predstavení boli oproti roku 2021 o 187 tisíc € vyššie a to i napriek tomu, že sme začiatkom roka január, február prakticky nehrali. Plnohodnotne sme začali hrať v marci aj to s určitými obmedzeniami podľa covidových opatrení. V priebehu roka sme museli rušiť predstavenia kvôli covidu a potom, už aj kvôli rôznym pridruženým ochoreniam, čo sa logicky prejavilo v poklese návštevnosti divákov a vrátení finančných prostriedkov za vstupenky. Oproti tomu príjmy z podnikateľskej činnosti aj z prenájmov boli vyššie o takmer 33 tisíc € ako v roku 2021.

Divadelnú kaviareň BREPT prevádzkujeme od roku 2020. Napriek prísnyim covidovým opatreniam v roku 2021 zaznamenávame významný nárast tržieb (takmer o 38 000 € viac v roku 2022 oproti roku predošlému). Pomalé uvoľňovanie opatrení a následné opatrné správanie sa spotrebiteľov však zapríčinilo, že tržby v roku 2022 rástli menej, ako sme očakávali.

Napriek tomu sme museli uskutočniť niekoľko nevyhnutných investícií, keďže kaviareň a jej zariadenie sme prevzali v nevyhovujúcom technickom stave. V roku 2022 sme tak postupne zakúpili kávovar, profesionálny mlynec na kávu, stoličky, počítač s modulom pre registračnú e-kasu a fiškálnu tlačiareň, umývačku riadu, zostavu na streamovanie podujatí a svetelnú techniku.

Počas roka sme uskutočnili mnoho podujatí (koncerty, kvízy, besedy, predstavenia) a premenili tak kaviareň BREPT na plnohodnotnú malú scénu, v rámci ktorej dopĺňame našu hlavnú činnosť o komornejšie umelecké produkcie.

Aj keď ku koncu roka 2022 vykazujeme stratu a gastrosektor stále čelí likvidačným opatreniam, zaznamenávame medziročný nárast tržieb a veríme, že v roku 2023 pri obmedzení výdavkov dosiahneme zisky a zveľadáme tak podnikateľskú činnosť SKD Martin. Našou stratégiou je organizovať čo najviac podujatí aj v roku 2023 a rozšíriť tak priestor pre neformálne (nielen) divadelné stretnutia, pričom investície z roku 2022 zabezpečili štandard poskytovaných služieb na takej úrovni, aby sa zákazníci a zákazníčky opätovne vracali a dokázali sme konkurovať podnikom v centre mesta Martin.

Príjmy z reklamy dosiahli za rok 2022 celkovú výšku **60 458,- €**, čo je o 8 108,- € menej ako v roku 2021. Tento fakt bol spôsobený aj výpadkom hlavného partnera SKD.

Príjmy z reklamnej spolupráce, ktoré po minulé roky predstavovali podstatnú časť príjmov z podnikateľskej činnosti, v roku 2022 nedosiahli predpokladanú výšku. Vysvetľujeme si to opatrným prístupom našich partnerov, ktorý v dôsledku pandemickej situácie a blížiacej sa energetickej krízy pristúpili k úspore výdavkov a obmedzili tak podporu nielen pre našu organizáciu, ale pre kultúru ako takú.

ŽSK ako zriaďovateľ nám nemohol poskytnúť kompenzáciu výpadku príjmov.

Percentuálny podiel tržieb voči výrobným nákladom sa zvýšil oproti roku 2021 z 9% na 18%. Aj napriek tomu, aký bol rok 2022 mimoriadne náročný v zmysle nárastu cien, sme dosiahli zisk z podnikateľskej činnosti v celkovej výške po zdanení **32 561,- €** a z hlavnej činnosti vykazujeme stratu v celkovej výške - 96 236,- €.

Pod stratu z hlavnej činnosti sa podpísali i náklady na výrobu scény, pretože sme zvolili koncept jednej výpravy pre tri inscenácie v sezóne 2022/2023. Scénická dekorácia vytvorená pre inscenáciu IOKASTÉ (premiéra – október 2022) bude použitá aj v inscenáciách HEKUBA (premiéra – február 2023) a Bačova žena (premiéra – jún 2023). Tento zámer v konečnom dôsledku ušetrí nemalé finančné prostriedky vynakladané bežne na výrobu scén k jednotlivým titulom.

Ďalším nepriaznivým a nepredvídateľným javom bol pokles koeficientu z 0,60% na 0,42%.

Všetky náklady, ktoré ovplyvňujú koeficient, sme museli prerátat' a doúčtovať do nákladov na konci roka.

Mzdové náklady a OON nemáme v plnej výške vykryté z prostriedkov VÚC, vykrývame si ich z vlastných zdrojov a z príjmov z podnikateľskej činnosti.

Nepristúpili sme ku krajnému kroku, aby sme siahli na aj tak poddimenzované platy zamestnancov. Máme vynikajúci herecký súbor zložený z výrazných a talentovaných osobností, výborných hudobníkov a spevákov. Ak si ich chceme v súbore udržať, nemôžeme im dať základné platy bez príplatkov a odmien za výkony. Aj toto je jeden z dôvodov takýchto hodnôt percentuálneho plnenia a straty.

	Skutočnosť	Skutočnosť	Rozdiel
	2021	2022	
Tržby z predstavení (602)	115 103	302 061	-186 958
Prenájom - doprava (602/03)	45	18	27
Pravidelné, jednorazové nájomné, prenájom kostýmov, fundus (602)	39 440	72 392	-32 952
Tržby za VHČ	4199	9315	-5116
Tržby za bufet	47 313	85 071	-37 758
Tržba za predaj (604)	1 441	2078	-637
Iné výnosy (64)	24 747	16 223	8524
Reklama (648)	68 566	60 458	8108
Rezervy (652,653,657)	13 130	11 621	1509
Úroky, ostatné finančné výnosy (66)	0	13	-13
Spolu	313 984	559 250	-245 266

15.5. Výdavky na hlavnú a podnikateľskú činnosť , z toho prevádzkové výdavky – energie, teplo, vodné, stočné, telekomunikačné služby, cestovné.

Výdavky na hlavnú činnosť aj podnikateľskú činnosť, z toho prevádzkové náklady – energie, teplo, vodné, stočné, telekomunikačné služby, cestovné a mzdové náklady sú uvedené v tabuľke.

Bilancia výdavkov a príjmov za rok 2022.

BILANCIA VÝDAVKOV A PRÍJMOV ZA ROK 2022					
Por. č.	Ukazovateľ ekonomická klasifikácia	Schválený rozpočet v € 2022	Upravený rozpočet v € 2022	Skutočnosť v € 2022	Plnenie rozpočtu (%)
	VÝDAVKY SPOLU	1 750 515	2 329 754	2 246 914,31	96,45
1.	TOVARY A SLUŽBY 630	548 742	925 975	950 100,59	102,60
2.	635 Opravy a údržba (511)	13 550	19 825	20 738,51	
3.	631 Cestovné (512)	8 000	34 783	35 361,41	
4.	632 Energie voda, teplo (502)	138 750	145 180	170 435,69	
5.	633 Materiál	88 680	153 540	153 609,18	
6.	636 Nájomné	2 200	11 000	6 045,57	
7.	634 Doprava	12 850	24 204	28 819,07	
8.	637 SLUŽBY (51)	284 712	537 443	535 091,16	
9.	610..Mzdy (521)	889 301	976 369	936 629,65	96
10.	620..Zákonné soc. Poistenie (524)	286 369	309 831	334 907,63	108
11.	640 Transfery 528,527	1500	3376	7 276,44	
12.	716- Projektová dokumentácia 717-rekonštrukcie,modernizácie 719-vrátenie kap. prostriedkov	0	18 000 50 000	16 935,60 1 064,40	
13.	Príjmy spolu	1 750 515	2 329 754	2 362 980,97	101

BILANCIA VÝDAVKOV A PRÍJMOV ZA ROK 2022					
Por. č.	Ukazovateľ ekonomická klasifikácia	Schválený rozpočet v € 2022	Upravený rozpočet v € 2022	Skutočnosť v € 2022	Plnenie rozpočtu (%)
14.	310,320 Granty, dotácie, transfery	1 313 462	1 637 659	1 637 659	100
15.	220 „210,290,453 Vlastné príjmy, zostatky	437 053	624 095	707 321,97	113
16.	Kapitálové príjmy		68 000	18 000	

15.6. Mzdové náklady

Schválený rozpočet na rok 2022 plánoval mzdové náklady vo výške 819 366 €, z toho zo štátneho rozpočtu vo výške 819 366 €. Upravený rozpočet v € bol na úrovni 884 834 €, z toho zo štátneho rozpočtu 884 334 €. Skutočnosť za rok 2022 predstavovala čerpanie vo výške 936 701 €. Z vlastných prostriedkov a z podnikateľskej činnosti sme v skutočnosti čerpali mzdové náklady v celkovej výške 51 867 €.

Priemerná mzda zamestnancov divadla za rok 2022 bola 1 161 €, čo predstavuje nárast mzdy oproti roku 2021 o 133 € (t. j. nárast o 12,93%). Priemerná mzda odborných zamestnancov predstavovala výšku 1 218 €, oproti roku 2021 je to nárast o 160 € (t. j. nárast o 15,12%).

15.7. Tvorba odpisov a finančné krytie.

Odpisy nehnuteľného a hnuteľného majetku boli vykonávané v súlade s postupmi účtovania a zákona o účtovníctve. Ich finančné krytie nie je 100%.

15.8. Faktúry, záväzky voči odberateľom, dodávateľom, celkový hospodársky výsledok, pohľadávky.

a) záväzky

Stav záväzkov SKD Martin k 31.12.2022 predstavuje sumu vo výške 171 369,22 €.

Z toho na účte 321 záväzky od dodávateľov vykazujeme stav záväzkov a to sumu vo výške 33 977,71 €.

Záväzky po splatnosti neevidujeme. Ostatné záväzky predstavujú mzdy 331, odvody do zdravotných poisťovní 336, 379, zrážky z miezd, dane 342, 343 a dlhodobé záväzky 472 sociálny fond.

Ide o záväzky, ktoré boli uhradené v januári 2023.

b) pohľadávky

Stav pohľadávok k 31.12.2022 predstavuje celkovú sumu vo výške 18 088,71 €.

Z toho na účte 311 pohľadávky odberateľov vykazuje SKD Martin stav pohľadávok vo výške 12 939,68 €. Z toho po lehote splatnosti vykazuje SKD Martin pohľadávky vo výške 9306,20 €. Uvedené pohľadávky sú predmetom vzájomného zápočtu zúčtované v roku 2023 a ostatné pohľadávky sa týkajú prenájmu nebytových priestorov, firma Elis group s.r.o. s ňou bola skončená nájomná zmluva a pohľadávky, ktoré spoločnosti zostali nám postupne splácajú na základe Dohody o splátkovom kalendári. Ostatné pohľadávky sú splatné v roku 2023.

c) hospodársky výsledok

K 31.12.2022 bol vykázaný záporný hospodársky výsledok vo výške - 63 674,64 €.

15.9. Kapitálové transfery + úpravy (objem finančných prostriedkov, využitie).

V roku 2022 boli SKD Martin poskytnuté kapitálové výdavky na nákup svetelného pultu v celkovej výške 16 935,60 €.

15.10. Objem finančných prostriedkov získaných z Fondu na podporu umenia a z MF SR a (zdroj 11H,111) a z ďalších zdrojov (zdroj 72a sponzorské, iné).

FINANČNÉ PROSTRIEDKY Z ĎALŠÍCH ZDROJOV 2022	OBJEM V €
Grantový systém MK SR, MF SR a FPU (vrátane kultúrnych poukazov)	171 546 z toho FPU 146 000
Nadácie, fondy, dary	5 042

15.11. Objem finančných prostriedkov vynaložených na údržbu a obnovu národných kultúrnych pamiatok, z toho z rozpočtu ŽSK, z vlastných zdrojov, z mimorozpočtových zdrojov

– v prílohe Ročný výkaz o ochrane pamiatkového fondu za rok 2022

15.12. Vykonávaná podnikateľská činnosť (obsah činnosti, výška príjmov).

Štruktúra tržieb z podnikateľskej činnosti	2021	2022	poznámka
Tržby z predaja služieb (602)	91 330,63	166 795,87	Nájomné, divadelná kaviareň Brept
Ostatné výnosy (64)	82 942,04	69 063,67	Reklama, ostatné
Rezervy (65)	4 347,88	3 708,18	Rezervy
Spolu	178 620,55	239 567,72	

16. Zmluvy – zoznam uzatvorených zmlúv, z toho:**16.1. Dodávateľské:**

Zmluvy, ktoré má SKD Martin uzatvorené, sa týkajú činnosti a prevádzky organizácie. Sú to nasledovné typy zmlúv v celkovom počte mimo vybraných položiek **251 ks**.

- zmluvy o dodávke elektrickej energie, vody, tepla, telekomunikačných služieb, požiarnych služieb, upratovacích služieb

- poisťné zmluvy
- zmluvy o právnej pomoci, poskytovaní daňového poradenstva
- zmluvy o vysielaní reklamy, mediálne partnerstvá
- zmluvy o umeleckom hostovaní
- dohody o pracovnej činnosti
- dohody o vykonaní práce
- dohody o brigádnickej činnosti
- zmluvy o postúpení pohľadávok
- dohody o spolupráci
- zmluvy o dotáciách, poskytnutí peňažných darov
- licenčné zmluvy, dohody o urovnaní
- kúpne zmluvy

16.2. Odberateľské:

- zmluvy o nájme – dlhodobé a krátkodobé
- zmluvy o reklamnej spolupráci
- zmluvy o spolupráci
- zmluvy licenčné
- zmluvy darovacie
- dohody o vzájomnom zápočte pohľadávok

16.3. Iné (okrem zmlúv o výpožičke – sú súčasťou inej odbornej časti):

- Zmluvy o odohratí divadelného predstavenia
- Rôzne iné dodatky k zmluvám, rôzne iné zmluvy

Všetky zmluvy sú k nahliadnutiu – niektoré elektronicky, aj v ručne vedenej evidencii.

17. Ocenenia organizácie a jej pracovníkov – regionálne, celoslovenské, medzinárodné.

VÝZNAMNÉ OCENENIA A NOMINÁCIE

Akadémia divadelných tvorcov odovzdala Cenu Akadémie za inscenáciu sezóny - divadelnou inscenáciou roka je D1 (pracovný názov)

Akadémia divadelných tvorcov, pod záštitou primátora hl. mesta Bratislavy Matúša Valla, pripravila v dňoch 2. 4. - 2. 5. 2022 Prehliadku inscenácií nominovaných na Cenu Akadémie za divadelnú inscenáciu sezóny 2020/21. Víťazom 3. ročníka projektu sa stalo Slovenské komorné divadlo Martin s inscenáciou D1 (pracovný názov) z dielne autora a režiséra Lukáša Brutovského za výnimočný autorský vklad, výraznú režijnú prácu s oporou v scénografii, originálnu tanečnú zložku, ktoré s invenčnými hereckými kreáciami vytvorili vnútorne kompaktnú, strhujúcu výpoveď o našej najnovšej histórii.

Vyznamenanie pre Janu Oľhovú

8. máj 2022, Slovenská filharmónia v Bratislave - Prezidentka SR Zuzana Čaputová ocenila 25 osobností politického, vedeckého, kultúrneho a spoločenského života, medzi nimi je aj dlhoročná členka umeleckého súboru Slovenského komorného divadla Martin Jana Oľhová, ktorá za rozvoj Slovenska v oblasti kultúry a umenia získala Rad Ľudovíta Štúra II. triedy.

Alena Pajtinková získala cenu DOSKY za najlepší ženský herecký výkon sezóny

Počas ceremonie 25. ročníka prestížnych divadelných ocenení, ktorý sa konal 24. októbra 2022 v priestoroch Teatro Colorato na Františkánskom námestí v Bratislave, Cenu za najlepší ženský herecký výkon dostala Alena Pajtinková za postavu Máše v inscenácii hry Antona Pavloviča Čechova *Tri sestry*, Slovenské komorné divadlo Martin.

Víťazov 25. ročníka Divadelných ocenení sezóny Dosky 2022 určilo celkovo 36 divadelných kritikov, teoretikov a publicistov.

Tomáš Grega získal Cenu primátora mesta Martin

Cenu udeľuje primátor mesta občanovi mesta za dlhodobú záslužnú činnosť v prospech mesta Martin. Tomáš Grega získal Cenu primátora za umelecké stvárnenie postavy Karola Duchoňa v inscenácii *Zem pamätá*.

18. Inovácie, kreativita činnosti kultúrnej organizácie, vízie, perspektívy rozvoja

Po bezprecedentných rokoch 2020 a 2021, kedy bola celá spoločnosť, nielen SKD Martin, postavená pred novú, dosiaľ nezažitú realitu, sme celé úsilie roku 2022 zamerali na návrat divadelnej prevádzky do normálu. Zintenzívnili sme procesy na znovuzískavanie diváckeho záujmu a zvýšenie návštevnosti. Navrhli sme úsporné riešenia pri realizácii scénických výprav: dekoráciu v inscenácii *Sen noci svätéhojanskej* tvoria štyri v divadelných dielnach pozvárané veže, na ktoré sme umiestnili reflektory, dvoma najvýraznejšími prvkami scénografie sú veľký gong a oceľová špulka na káble, inscenáciu *Spravodliví* uvádzame na javisku Národného domu a je celá z fundusu, pre inscenáciu *Iokaste* sme vytvorili scénickú výpravu, ktorú budeme používať aj v inscenáciách sezóny 2022/2023 *Hekuba* a *Bačova žena*.

Vojnový konflikt na Ukrajine vrhol celý svet do novej krízy a po strašiaci s názvom COVID 19, je tu kríza energetická, neistota v dodávkach surovín a enormný, nepredvídateľný, pre mnohých likvidačný nárast cien energií.

Tieto negatívne dopady však nesmú zastaviť tvorivý život kultúrnej inštitúcie s takou tradíciou, potenciálom a kreatívnym zázemím, aké martinské divadlo má.

SKD Martin naďalej využíva pre svoju hlavnú činnosť – tvorbu inscenácií – obidva hracie priestory – Národný dom aj Štúdio, čo pomáha ďalšiemu umeleckému napredovaniu a zatraktívneniu ponuky pre návštevníkov divadla. Energetická kríza a nárast cien elektriny a tepla nás nútia pripraviť krízový scenár pre rok 2023 v zmysle obmedzenia prevádzky budovy Štúdia SKD v zimných mesiacoch a tým ušetriť finančné prostriedky v rámci vykurovacej sezóny.

Priaznivý divácky ohlas malo uvedenie inscenácie SKD Martin *Sen noci svätéhojána* na festivale DOTYKY A SPOJENIA netradične v priestoroch záhrady Slovenského národného múzea. Tento bonusový program festivalu otvoril ďalšie možnosti rozšírenia programovej ponuky a diváckeho zatraktívnenia podujatia.

Ďalšou pridanou hodnotou aj v rámci programu môže byť skutočnosť, že sme pod svoju správu prevzali prevádzku divadelnej kaviarne BREPT. Práve tu sme zaviedli nový programový naživo streamovaný formát predpremiérových diskusií tvorcov s divákmi a zástupcami médií pod názvom *Nepili sme čaj...*, organizujeme tu koncerty, diskusie počas festivalu, cestovateľské večery aj detské rozprávkové popoludnia.

Veľké úsilie vynakladá SKD Martin aj na propagáciu divadla, zatraktívnenie ponuky, predaja produktu, ktorým sú v prvom rade inscenácie. V roku 2015 sme zaviedli elektronický systém predaja vstupeniek s možnosťou rezervácie aj on-line platby, otvorili sa tak nové možnosti ľahšieho a dynamickejšieho predaja vstupeniek cez internet. V roku 2019 sa podarilo zrealizovať možnosť využívať platobný terminál v pokladnici SKD. Taktiež sa nám úspešne darí poskytovať možnosti nákupu darčkových predmetov v e-shope divadla. Stále platí, že oblasťou, v ktorej je neustále čo zlepšovať, je marketing predaja a získavanie čo najširšej diváckej obce s presahom regiónu.

Na podporu činnosti, tvorby a propagácie Slovenského komorného divadla Martin doma i v zahraničí vzniklo v roku 2012 občianske združenie Priatelia martinského divadla. V roku 2022 po zápise do registra oprávnených právnických osôb sa už ôsmy rok OZ uchádzalo o 2% podielu zaplatenej dane z príjmu za jednotlivé zdaňovacie obdobia. Z týchto prostriedkov dokážeme pre divadlo zabezpečiť ďalší, aj keď nevelký, zdroj finančnej podpory.

Pre SKD Martin sa napriek COVID-ovému zastaveniu v profesionálnej sfére aj v roku 2021 otvorili ďalšie možnosti a príležitosti na reprezentáciu vlastnej tvorby, mesta, kraja, Slovenska, dokonca Európy na prestížnych zahraničných festivaloch. V priebehu roka 2022 sa podarilo zrealizovať projekt spoločnej inscenácie v spolupráci so subjektom z ČR – Městské divadlo pražské, s ktorým sme na jeseň odpremiérovali v Martine a následne v Prahe autorskú inscenáciu *Iokasté*. Táto úspešná spolupráca získala grant z EÚ, v spolupráci s Európskou divadelnou úniou UTE sa v roku 2023 naplní ambícia predstaviť tento spoločný projekt na festivale v Porte. Takýto trend bude SKD Martin systematicky svojou činnosťou, ponukou a tvorbou rozvíjať.

1. PLNENIE HLAVNÝCH ÚLOH

Medzi hlavné priority Slovenského komorného divadla Martin v roku 2022 patrili:

- *v oblasti umeleckej tvorby:* podpora autorských projektov (adaptovaných textov), uvádzanie hier v slovenskej premiére (objavná dramaturgia);

Obohatenie repertoáru SKD Martin o tieto inscenácie:

- takmer celý súbor SKD Martin v jednej z najslávnejších Shakespearových komédií **Sen noci svätojánskej**, s podtitulom Láska, sex a divadlo, v réžii umeleckého šéfa SKD Martin Lukáša Brutovského
 - nihilistická rozprávka **Leonce a Lena** v réžii Šimona Spišáka vznikla na motívy rovnomennej drámy Georga Büchnera z roku 1836
 - inscenácia hry francúzskeho spisovateľa a filozofa, nositeľa Nobelovej ceny za literatúru Alberta Camusa **Spravodliví** z roku 1949 s podtitulom Laboratórium teroru v réžii Lukáša Brutovského
 - javisková báseň o toxicknej maskulinite od Hippónakta z Efezu po Donalda Trumpa **Iokasté** autora a zároveň režiséra Lukáša Brutovského je česko-slovenským koprodukčným projektom SKD Martin a Mestských divadiel pražských
-
- *v oblasti spolupráce a prezentácie divadiel na Slovensku:* príprava a organizovanie už 17. ročníka martinského festivalu divadiel na Slovensku **Dotyky a spojenia 2022;**
 - *v oblasti reprezentácie divadla:* prezentovanie divadla v regióne a v iných profesionálnych divadlách na Slovensku, pravidelná **účasť na prestížnych medzinárodných festivaloch a prehliadkach** na Slovensku a v zahraničí (plnenie tejto oblasti bolo ovplyvnené obmedzeniami súvisiacimi s pandémiou ochorenia COVID-19);
 - *v rámci podpory amatérskeho divadla:* poskytnutie priestorov a spolupráca pri organizácii 100. ročníka vrcholnej slovenskej prehliadky amatérskych divadiel – **Scénická žatva 2022** a krajskej postupovej prehliadky a súťaže – **Turčianske javisko 2022;**
 - *v rámci európskeho divadelného kontextu:* zapojenie sa do celoeurópskeho projektu **Noc divadiel.**

2. ČINNOST V UMELECKO – PREVÁDZKOVOM ÚTVARE

a) Úsek umelecký

Odohrané premiéry v roku 2022

SEN NOCI SVÄTOJÁNSKEJ

Autor:	William Shakespeare
Preklad:	Ľubomír Feldek
Réžia:	Lukáš Brutovský
Dramaturgia:	Míro Dacho
Scéna:	Lukáš Brutovský a. h.
Kostýmy:	Zuzana Hudáková a. h.
Hudba:	Lukáš Brutovský a. h. a kolektív
Premiéra:	4. marca 2022 – Štúdio SKD
Počet repríz:	21 repríz

Osoby a obsadenie:

Kubo Klbo: Matej Babej, Peter Vážba: Ján Dobrík, Hoblík: Michal Gazdík, Oberon: Marek Gejšberg, Puk: Tomáš Grega, Hippolyta: Kamila Heribanová, Thezeus: Viliam Hriadel a.h., Titania: Lucia Jašková, Fero Pišťala: Jaroslav Kysel, Demetrius: Tomáš Mischura, Prvá víla: Alena Pajtinková, Hermia: Barbora Palčíková, Helena: Zuzana Rohoňová, Druhá víla: Nadežda Vladařová, Egeus: František Výrostko, Lysander: Daniel Žulčák, Tomáš Zobáček: Róbert Sipos posl. AU / Míro Dacho a.h., Martin Ihlička: František Mikuš posl. AU, Hudobník: Marián Frkán a.h.

Láska, sex a divadlo. Tri živočíšne druhy: ľudia, magické bytosti a herci. Tri páry. A tri svadby. Všetci sa stretnú v nočnom lese, aby sa stratili medzi snom a skutočnosťou. Túžby a vášne sa prudko striedajú a menia. Tým, ktorých sa to týka, riadne pletú hlavy, tí, ktorí ich pozorujú, sa smejú do popuku. Takmer celý súbor SKD v jednej z najslávnejších Shakespearových komédií. Po tridsiatich siedmich rokoch sen snov opäť v Martine. Divadlo je späť - späť do divadla!

LEONCE A LENA

Autor: Georg Büchner
Preklad: Ján Rozner
Réžia: Šimon Spišák a. h.
Dramaturgia: Róbert Mankovecký
Dramaturgická spolupráca: Peter Galdík a. h.
Scéna: Karel Czech a. h.
Kostýmy: Karel Czech a. h.
Hudba: Jindřich Čížek a. h.
Premiéra: 1. apríla 2022 – Národný dom
Počet repríz: 12 repríz

Osoby a obsadenie:

Leonce: Matej Babej, Lena: Zuzana Rohoňová, Guvernantka: Jana Oľhová, Valerio: Tomáš Grega, Kráľ P.: František Výrostko, Rosseta: Alena Pajtinková, Vychovávateľ, Dvor: Eva Gašparová, Prezident, Dvor: Michal Gazdík, Technici: Zdenek Polášek a. h., Juraj Bojnický a. h., Tomáš Had a. h., Opica: Ján Kurhajec a. h.

nihilistická rozprávka

Ironický pseudorozprávkový príbeh o nude, úzkosti a umení ne/vládnut', neschopnosti schopných, vehemencii neschopných, úniku pred zodpovednosťou - ale aj o tom, že v konečnom dôsledku to raz budeme musieť zobrať do vlastných rúk.

SPRAVODLIVÍ

Autor: Albert Camus
Preklad: Monika Michnová
Úprava: Lukáš Brutovský, Miro Dacho
Réžia: Lukáš Brutovský
Dramaturgia: Miro Dacho
Scéna: Jozef Ciller a. h.
Kostýmy: Zuzana Hudáková a. h.
Hudba: Lukáš Brutovský a. h.
Premiéra: 3. júna 2022 – Národný dom
Počet repríz: 09 repríz

Osoby a obsadenie:

Dora Dulebovová: Barbora Palčíková, Ivan Kaľajev: Daniel Žulčák, Stepan Fedorov: Marek Geišberg, Boris Annenkov: Jaroslav Kysel, Alexis Vojnov: Ján Dobrík, Veľkovojevodkyňa: Eva Gašparová, Skuratov: Ján Kožuch a. h., Foka: Michal Gazdík, Technikár: Tomáš Had a. h.

laboratórium teroru

Intímna analýza brutálneho činu. Blízke stretnutie s politickým terorizmom inšpirované skutočnými udalosťami z Ruska z roku 1905. Provokatívne uvažovanie o témach, ktoré teroristický útok logicky vyvolá: boj za spravodlivosť, jeho hranice, vina/nevina obetí, sebaobetovanie...

IOKASTÉ

Autor - libreto: Lukáš Brutovský
Réžia: Lukáš Brutovský
Dramaturgia: Míro Dacho
Dramaturgická spolupráca: Lenka Dombrovská a. h.
Scéna: Pavel Borák a. h.
Kostýmy: Zuzana Hudáková a. h.
Hudba - výber: Lukáš Brutovský
Videoart: Matouš Ondra a. h.
Pohybová spolupráca: Martin Talaga a. h.
Odborná spolupráca: Alexandra Rychtarčíková a. h.
Premiéra: 28. októbra 2022 – Štúdio SKD (martinská premiéra)
5. novembra 2022 – Divadlo Komedie Praha (pražská premiéra)
Počet repríz: 07 repríz

Osoby a obsadenie:

Jana Oľhová, Petr Konáš a. h., Juraj Poliak a. h.

Javisková báseň o toxickvej maskulinite od Hippónakta z Efezu po Donalda Trumpa. Antika zápasí so súčasnosťou, mýtus s #metoo. Príbeh kráľovnej, ktorá si - ako v antických tragédiách býva zvykom - užila utrpenia na niekoľko životov dopredu. Príbeh ženy, ktorá vždy bola na okraji záujmu mužov (dramatických postáv, ale aj dramatikov). Príbeh postavy, ktorá v slávnej Sofoklovej tragédii dostáva najväčší priestor v momente, keď posol popisuje jej samovraždu.

Iokasté je pokus o feministickú pomstu na tomto mýte. Surreálne stretnutie antiky s našou realitou v inscenácii, ktorá prepája súčasný text s výraznou pohybovou a výtvarnou zložkou.

Iokasté je koprodukčný projekt SKD a Mestských divadiel pražských.

VÝBER Z RECENZÍÍ – inscenácie SKD Martin v roku 2022

<https://kultura.pravda.sk/divadlo/clanok/622432-recenzia-strastiplna-cesta-leonca-a-leny/>

Recenzia: Strastiplná cesta Leonca a Leny

Najnovší repertoárový prírastok martinského Slovenského komorného divadla, Leonce a Lena, dostal podtitul nihilistická rozprávka. Prvý dojem však klame, nejde o inscenáciu určenú pre deti. Skôr o filozofickú úvahu o bezvýchodiskovosti našich životov.

Karol Mišovic, teatrológ 05.04.2022 11:00

Zľava: Jana Oláhová ako guvernantka, Zuzana Rohoňová ako Lena, Matej Babej ako princ Leonce a František Výrostko ako kráľ P.

Priveľa podnetov

Autor hry, filozof, lekár, dramatik, ba i revolucionár Georg Büchner patrí medzi kľúčové osobnosti nemeckého romantizmu, ale jeho dielo možno len ťažko zaradiť do tohto literárneho a mysliteľského smeru. Formou aj ideovým presahom predbehol dobu – to je dôvod, prečo sú podľa divadelných teoretikov i praktikov jeho drámy záhadné aj nesmrteľné zároveň. Režisér martinského naštudovania Šimon Spišák sa v slovenskom divadelníctve už dávnejšie etabloval ako tvorca výborných inscenácií pre deti a mládež. V notoricky známých rozprávkových príbehoch odкрýva nové významy a cez ne ponúka jasné analógie s dnešnými spoločenskými pomermi.

Záber z predstavenia Leonce a Lena.

Práve preto mu musela konvenovať aj hra Leonce a Lena. Motívom znudeného princa a emancipovanej princeznej, ktorí utečú z domova, aby sa vyhli svadbe s neznámym partnerom,

skutočne pripomína rozprávku. Büchner sa tu však markantne pohráva s nejednoznačnosťou žánru, hra prekypuje bujarou fantazijnosťou aj kritikou politických kontextov jeho životných reálií. V texte sa nachádza množstvo literárnych odvolávok, filozofických úvah, senzitívna básnická atmosféra i jej očividná paródia. Práve na tomto hyperbolizovanom priehrávaní najrôznejších serióznych i neseerióznych impulzov a analógií postavil svoju režijnú koncepciu Šimon Spišák.

Na začiatku inscenácie prichádzajú herci v rozprávkovo farebných kostýmoch pred oponu a úvodnými slovami „Kde bolo, tam bolo...“ naznačujú, že by mohlo ísť o páčivú feériu pre deti a možno aj dospelých. Ale už počas tohto prológu na tvárach, a najmä v replikách účinkujúcich preskakuje ironický nadhľad. Je jasné, že nám zahrajú viac než len úsmevný príbeh o strastiach následníkov trónu.

Záber z predstavenia Leonce a Lena.

Spišákovej réžii, výtvarnému riešeniu Karla Czecha ani hudbe Jindřicha Čížka nemožno vyčítať primálo nápadov. Skôr naopak – tvorcom chýba zmysel pre mieru a proporcie. Inscenácia je bohatá na najrôznejšie pohybové, verbálne, muzikálne či herecké etudy, ale dianie sa rozptyľuje práve ich predimenzovaním. Zrazu nie je dôležitý Büchnerov text, ale akcia, ktorej jeho slová či myšlienkové úvahy poslúžili ako východiskový mostík. Spočiatku je na melancholickom princovi Leoncovi zjavná téma vykorenenosti.

Má všetko, žije v prepychu a komforte, ale nie je so sebou spokojný. Dusivú nudu i život odohrávajúci sa v presne daných linkách chce preto pretrhnúť útekem z kráľovského dvora. Motívy zlyhania medziľudskej komunikácie, márneho úniku pred zodpovednosťou, útrpnej všednosti, nihilizmu až cynizmu života, ktoré sa vďaka opakovaným citáciam Friedricha Nietzscheho stávajú leitmotívom naštudovania, však z inscenácie rýchlo vyprchávajú. Dianie na javisku sa mení na sled separátnych situácií, ktorým chýba jasný spojovník.

Posolstvo uniklo

Prímom inscenácie je herecké obsadenie. Martinskí herci sa bez očividných zaváhání napojili na spektakularitu režijnej optiky, v ktorej sa často stávali až výtvarnými objektami či výhradne štylizovanými figúrami. Napriek tomu dokázali každej situácii vdýchnuť osobitosť a tvárnosť. Matej Babej a Zuzana Rohoňová ako titulní hrdinovia zaujmú hereckou hravosťou, ustriehnutou mierou teatralizácie, a najmä schopnosťou rýchleho žánrového strihu. Rovnako silne pôsobia ich výkony v civilnom výraze, keď im, uvoľnene sediacim na javisku, stačí na plnohodnotné pretlmočenie hĺbky autorových slov len vecný, ničím neprerušovaný ani artistne nedeklarovaný tón. Zrazu sa menej stalo viac. Z výkonov nemožno opomenúť krátky výstup Aleny Pajtinkovej

ako princovej milenky Rosetty, ktorá na miniatúrnom priestore dokázala podať sugestívny tragikomický obraz ohrdnutej a sklamanej ženy.

Český literárny historik Ludvík Kundera v predslove k Büchnerovým hrám o tejto pseudorozprávke výstižne napísal: „Pojetí hry jako pohádky pro dospělé končí u nezávazné hříčky.“ Niečo podobné sa stalo aj v Martine. Spišák sa síce kreatívne pohral s eklektizmom až absurditou textu, ale v bohatom spektre podnetov mu uniklo to podstatné: posolstvo o tom, pre koho a o čom sa hrá jeho Leonce a Lena.

<https://monitoringdivadiel.sk/som-velmi-trpezlivy-spravodlivy/>

Som veľmi trpezlivý... spravodlivý

Home/Recenzie / Monitoring divadiel/Som veľmi trpezlivý... spravodlivý

Divadlo	<u>Slovenské komorné divadlo, Martin</u>
Inscenácia	Albert Camus: Spravodliví
Premiéra	3. júna 2022
Divadelná sezóna	<u>2021/2022</u>

Som veľmi trpezlivý[1]... spravodlivý

Albert Camus: *Spravodliví*

Preklad: Monika Michnová

Úprava: Miro Dacho, Lukáš Brutovský

Dramaturgia: Miro Dacho

Scéna: Jozef Ciller

Kostýmy: Zuzana Hudáková

Hudba: Lukáš Brutovský

Réžia: Lukáš Brutovský

Účinkujú:

Dora Dulebovová: Barbora Palčíková

Ivan Kaľajev: Daniel Žulčák

Stepan Fedorov: Marek Geišberg

Boris Annenkov: Jaroslav Kysel

Alexis Vojnov: Ján Dobrík

Veľkovojevodyňa: Eva Gašparová

Skuratov: Ján Kožuch

Foka: Michal Gazdík

Premiéra: 3. 6. 2022, Slovenské komorné divadlo Martin, Národný dom (javisko)

„Ostáva teda posúdiť, či sa mi podarilo urobiť pravdepodobným, čo je pravdivé.“[2]

Albert Camus

Divadelné hry francúzskeho existencionalistu Alberta Camusa sa na našich javiskách neobjavujú často. K najviac inscenovaným hrám patrí *Caligula* (1944), prvýkrát uvedená v Slovenskom národnom divadle až v roku 1990 a celkovo štyrikrát. Diváci Slovenského komorného divadla v Martine sa s tvorbou Alberta Camusa stretli po prvý raz v roku 1996, jeho adaptáciu románu Williama Faulknera *Requiem pre mníšku* inscenoval Ivan

Petrovický.[3]Hra *Spravodliví* (1949) nemá u nás žiadnu inscenačnú tradíciu, o to dôležitejšie bolo jej uvedenie práve v dnešných dňoch. Aj napriek dobovému úspechu hry u publika ju

kritika označila za pomerne schematickú – kvôli koncepcii „revoltujúceho človeka“, ktorú sa Camus pokúšal demonštrovať aj v iných svojich hrách.[4] Jeho zámerom bolo vytvoriť dramatický text, v ktorom by názorne ukázal absurdnosť sveta prostredníctvom situácií odhaľujúcich absurditu moci. V súlade s filozofiou existencializmu a nihilizmu bol presvedčený, že snahy ľudí zmeniť svet k lepšiemu sú absurdné, pretože zlo je zo sveta neodstrániteľné a ľudia – ako to ukazuje v *Spravodlivých* – si osobujú právo zabíjať druhých, ale sami zostávajú žiť, lebo „dnešná spravodlivosť všade na svete slúži ako alibi vrahom spravodlivosti“[5]. I preto môžeme jeho hry – a nielen *Spravodlivých*, ale aj *Caligulu*, *Nedorozumenie* či *Stav obliehania* – považovať za laboratória existenciálnych téz.

Podkladom pre napísanie hry *Spravodliví* bola skutočná historická udalosť z roku 1905[6] – bombový atentát na veľkovojuvodu Sergeja Alexandoviča (syn cára Alexandra II.), ktorý spáchal Ivan Kaľajev, prezývaný Básnik (dva roky po atentáte ho popravili obesením). Kaľajev bombu hodil až na druhý raz, pretože pri prvom pokuse uvidel v koči s veľkovojuvodom aj dve deti a považoval za zbytočné, aby zomreli. Vo väzení ho navštívila manželka veľkovojuvodu Alžbeta Fjodorovna, ktorá v osobnom stretnutí hľadala pochopenie vlastnej situácie. Camusovou prvoradou snahou pri písaní hry bolo v maximálnej možnej miere zachytiť situáciu anarchistickej bunky revolučných socialistov pred bombovým útokom a to, čo prežíval Kaľajev vo väzenskej cele po návšteve veľkovojuvdkyne, riaditeľa policajného oddelenia Skuratova a po rozhovore s väzňom Fokom. V texte sú z tohto dôvodu použité časti reálnych prehovorov z prepisu výsluchov Kaľajeva a opis toho, čo sa dialo pred popravou a v jej priebehu. Transpozícia však niekde nie je priama, ale podriadená dramatickému vyzneniu situácie, ako napríklad replika Stepana Fedorova, ktorou Doru Dulebovovú, Kaľajevovu lásku, i ostatných informoval o jeho posledných chvíľach. Replika sa týkala opisu odmietnutia krucifixu, ktorý podával Kaľajevovi pred popravou kňaz: „Skoncoval som so životom a som zmierený so smrťou.“[7] Kaľajev je taktiež jedinou postavou, ktorej Camus ponechal pôvodné meno, hoci aj ostatní členovia skupiny socialistov majú svoj historický predobraz.

Režisér Lukáš Brutovský sa so svojím inscenačným tímom rozhodol interpretovať hru takmer v celom javiskovom priestore Národného domu, ktorý bol rozčlenený na viacero priznaných i imaginárnych prostredí. Hlavným hracím priestorom bola javisková plocha pred spustenou železnou oponou, ktorá predstavovala provizórny ošarpaný konšpiračný byt. Vchádzalo sa doň dverami zvonku (moskovská ulica) cez chodbu vytvorenú po pravej strane javiskovej plochy, pričom cez dosky, nedbalo pripevnené na jej boku (pri divákoch), bolo vidieť postavy prichádzajúce dnu či odchádzajúce z domu von. Diváci boli umiestnení oproti opone v dvoch skupinách. Opona slúžila ako projekčná plocha pre live cinema, filmové dokrútky a fotografie. Postavy tiež vo vybraných situáciách prichádzali do hlavného hracieho priestoru z uličky medzi divákmi (napr. pri sledovaní koča veľkovojuvodu z okna) či odchádzali do hĺbky bytu náznakom dverí vľavo vzadu. Blízkosť postáv mala za úlohu posilniť u divákov pocit autentického prežívania celej situácie ako intenzívne tragickej. Na zdôraznenie atmosféry prípravy utajenej akcie v podzemí sa na opone občas premietali zábery neurčitých pivničných priestorov plných trubiek a káblov, a to často za zvuku imitujúceho intenzívne bzučanie elektrických rozvodov či pomalé kvapkanie vody. Tieto konkrétne zvuky sa prenášali, rozvíjali či splývali do emotívnej hudby podčiarkujúcej napätie, v ktorom postavy žili. V hlavnom hracom priestore, v ktorom sa nachádzala náznakovo vytvorená simulácia konšpiračného bytu, vytvorená z trepní rozložených na podlahe a nízkych praktikábloch, dominoval na pravej strane umiestnený masívny kancelársky stôl s písacím strojom. Východy z hlavnej miestnosti na chodbu a dozadu boli naznačené „uličkou“ vytvorenou vždy z dvoch stojacich drevených plôch, opätovne ilustrujúcich provizórnosť konšpiračného bytu. Do hlavného hracieho priestoru sa zľava vchádzalo cez vyprázdnený bočný javiskový priestor, v ktorom bola umiestnená veľká kamera,

jednoduchá železná posteľ a stolička. Javiskový priestor ako celok inak nebol významne štylizovaný. Odkrytie jeho pracovného ošúchaného vzhľadu napomáhalo divákovi vytvoriť si ilúziu až laboratórneho pozorovania inscenovaného príbehu. Provizórnosť bola posilnená aj reflektormi zavesenými na ťahoch. Jeden z nich bol na zdôraznenie expresívnosti scény spustený nižšie (nad základným hracím priestorom). Hlavný hrací priestor bol dopĺňaný veľkými či menšími scénickými prvkami tak, aby sa posilnila autentickosť jeho pôsobenia. Predstavovali ich napríklad sklenené laboratórne odmerky, fľaše, nádoby na uloženie tekutých bômb, železné hrnčeky, stará debna s pivnými fľašami pohodená vpredu, starý polovojenský kabát zavesený na bočnej stene vpravo a pod. Diváci boli na atmosféru inakosti deja inscenácie – akoby rekonštrukcie myslenia, cítenia a konania teroristov – od začiatku pripravení tým, že sa do javiskového priestoru vchádzalo bočným vchodom, ktorý je určený iba pre zamestnancov divadla. Keď ním prechádzali, na pravej strane videli priestor bočného javiska s kamerou, posteľou a stoličkou. Naľavo, v otvore – vchode do hracieho priestoru bola ženská postava v ležernom oblečení, Dora Dulebovová, spievajúca clivo melancholickú milostnú pieseň – romancu v ruskom jazyku *Išla som domov*[8]. Pieseň bola na jednej strane výrazom Dorinej ubolenej duše a jej záverečného rozhodnutia stať sa aktívnou atentátničkou – hodiť bombu a urýchliť stretnutie po smrti s milovaným a na druhej strane upozorňovala divákov na to, že sa zanedlho stanú svedkami príbehu, ktorý je fiktívnou rekonštrukciou skutočných udalostí. Po usadení divákov sa z reproduktora ozval hlas vo francúzštine – išlo o repliku Stepana o tom, že pokiaľ je čo len jeden človek na svete zotročený, aj sloboda je väzenie. [9] Po stíšení repliky, ktorá mala opätovne hlavne „antiveristickú“ funkciu, inscenácia plynule pokračovala ďalej, a to Dorinou prípravou bomby.

Postupne sa dozvedáme, že Dora a Kaľajev tvoria mileneckú dvojicu, že z väzenia sa po niekoľkých rokoch vracia Stefan plný revolučnej prístnosti, že Alexej Vojnov po prvom neuskutočnenom atentáte zlyháva a dočasne odchádza zo skupiny či o tom, že nepísaný vodca skupiny Annenkov nezlomne organizuje ďalší atentát. Veľká zmena inscenačnej poetiky – i hereckej – nastáva v druhej polovici inscenácie, keď sa dejisko prenáša za zatvorené dvere do bočného javiskového priestoru vpravo – do väzenskej cely Kaľajeva. Prechod z činohernej do filmovej reality bol zrealizovaný príchodom Skuratova, po ktorom nasledoval zvukový a svetelný „prestih“ do filmovej reality. Formou živého prenosu sa snímalo a na oponu zároveň premietalo správanie sa Kaľajeva v cele a rozhovor s iným väzňom (Foka), v ktorom sa dozvedel, že bude jeho katom, pretože za každého popraveného spoluväzňa mu bude odpustený jeden rok väzenia. Diváci tiež mohli v „priamom prenose“ sledovať jeho výsluch – rozhovor s prefikáňm a ľahostajným Skuratovom, ktorého cieľom bolo dosiahnuť, aby Kaľajev zradil svojich druhov a taktiež stretnutie s ubolenou Veľkovojvodkyňou, ktorá hľadala úľavu v pochopení podstaty jeho zločinu. Kamera snímala väčšinou detaily Kaľajevovej útrpne a zaťato pôsobiacej tváre či polodetaily stoicky pôsobiaceho Skuratova a Veľkovojvodkyne. Herecké výrazové prostriedky každého z interpretov sa i v prvej časti sústredili na realistické vyznenie daných situácií a podčiarkovali hlavne osobitosť ich pováh v mimike, gestách, postojoch či dynamike pohybov. V časti snímanej technikou live cinema bol herecký prejav štyroch jej protagonistov civilnejší, zvnútornenejší a úspornejší aj v gestách a pohyboch. Realistickosť pôsobenia postáv podporovali i dobovo ladené kostýmy.

Problémom inscenácie je úprava Camusovho textu. Obsahuje síce bežné apretácie textu a vynechané sú hlavne nepodstatné či menej podstatné vysvetlenia, niektoré časti sú však vďaka tomu veľmi zjednodušené a príliš prísne smerované k maximalizácii stresu, vnútorného napätia a zdôrazneniu razantnosti snáh „revolucionárov“. Vo veľkej miere totiž viedli k odpsychologizovaniu niektorých akcií postáv i celých situácií, v dôsledku čoho bolo konanie postáv menej jasné a situácie, v ktorých sa ocitli, pôsobili ešte viac modelovo a schematicky

než u Camusa. Ak napríklad bola, celkom logicky vzhľadom na súčasnú situáciu, vyškrtnutá Stepanova replika – otázka, ktorá sa týkala počtu bômb, vďaka ktorým by vyletela do vzduchu celá Moskva, menej opodstatnené boli škrty, ktoré na prvý dojem zbytočne dovysvetľujú dané situácie, ako napríklad replika Vojnova o tom, že v deň, keď hodí bombu, už nebude klamať; časť repliky Kaľajeva o počte špicľov v úvode inscenácie; jeho replika o tom, že určite spozná koč či viac častí rozhovoru Kaľajeva a Veľkovojvodkyne, z ktorého by sme sa dozvedeli viac o pozadí jeho súcitu k nej, o negatívnom vzťahu k cirkvi, vernosti bratom atď. Citlivejšie zvažovanie ich dôležitosti, hlavne so zreteľom na diváka, by umožnilo „zvoľniť“ čas pre pochopenie podstaty či kontextu replík, t. j. činov postáv. Sústreďenie sa na výber a úpravy replík predovšetkým z dôvodu dynamickejšieho priebehu prípravy atentátu a času pred popravou iba posilnilo ich už spomínanú schematickosť. Dynamické „rozpohybovanie“ priestoru postavami by bolo dostatočným vyjadrením stresu, v ktorom žili, t. j. vhodným protikladom k viac či menej rétoricky formulovaným replikám.

Hru *Spravodliví* plánovalo divadlo uviesť už pred dvoma rokmi v rámci dramaturgickej línie s názvom *Revolučná sezóna*. Mala byť súčasťou inscenovania dramatických textov „o ideológiách a zmenách režimov či pokusoch o ne“^[10], avšak kvôli koronavírusovej pandémie ju SKD nestihlo naštudovať.

Hra je rovnako aktuálna dnes ako pred dvoma rokmi či v dobe svojho vzniku. Jej „večná“ aktuálnosť ale nesúvisí iba s neustálym objavovaním sa teroristických buniek a realizáciou bombových útokov v mene akejkoľvek ideológie. Jej postavy, vykreslené pravdivo v pravdepodobných situáciách, totiž nastavujú zrkadlo človeku v ktorejkoľvek dobe.

[1] Ide o časť repliky Skuratova počas výsluchu Kaľajeva vo väzení.

[2] VANOVSÝ, Anton. Albert Camus o divadle. In *Slovenské divadlo*, roč. 14, 1966, č. 2, s. 247. Preklad Anton Vanovský (vl. m. Anton Vantuch).

[3] Román bol vydaný v roku 1951, adaptácia vznikla v roku 1962.

[4] Podľa FISCHER, Jan O. *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století*. Praha : Československá akademie věd, 1979, s. 676.

[5] VANOVSÝ, Anton. *Albert Camus o divadle*, s. 247.

[6] Aj pri iných Camusových hrách boli základom historické udalosti a osobnosti. Napríklad hra *Nedorozumenie* vznikla na základe skutočnej udalosti v Českých Budějoviciach. Podľa VANOVSÝ, Anton. *Albert Camus o divadle*, s. 243.

[7] CAMUS, Albert. *Spravodliví*. [Scenár.] Martin : Slovenské komorné divadlo, 2022, s. 30. Úprava: Lukáš Brutovský, Miro Dacho. Preklad Monika Michnová.

[8] Ide o javiskovú interpretáciu originálu piesne ruskej speváčky Rady Volšaninovej.

Informácie o piesni a ukážky z audionahrávky sú vyhladané na základe podkladov od Miroslava Dacha.

[9] Ide o časť repliky z 1. časti 1. výstupu audionahrávky hry *Spravodliví* vo francúzštine. Dostupné online: <https://www.youtube.com/watch?v=BrWDBikEFhI&list=PLZEru6U8vlhpavNpbgeYHzukd-k2NLUtW&index=2>. [Citované 13. 4. 2015.]

[10] BRUTOVSKÝ, Lukáš – SEDLÁKOVÁ, Katarína. *Dilema atentátnika: Bolo by morálne zavraždiť Putina?* [Rozhovor.] 03.06.2022. Dostupné online: <https://kultura.pravda.sk/divadlo/clanok/629065-dilema-atentatnika-bolo-by-moralne-zavrazdit-putina/>. [Citované 13. 10. 2022.]

Dagmar Inštitorisová

Prof. PhDr. Dagmar Inštitorisová, PhD. je absolventkou odboru teória kultúry pri Katedre estetiky a vied o umení Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (1983). Špecializuje sa na dejiny a teóriu divadla so zameraním na teóriu a dejiny interpretácie divadelného diela, súčasné slovenské divadlo a divadelnú kritiku. Je autorkou radu vedeckých monografií, editorkou a spoluautorkou kolektívnych monografií a zborníkov, tiež aj rozprávok, a publikuje tak doma ako aj v zahraničí. Je tiež členkou rôznych spoločností (Klub nezávislých spisovateľov, Slovenská asociácia Rímskeho klubu, AICT, ZSDTK, ČTS, STS). V rokoch 2010 – 2014 viedla projekt ESF Vzdelávanie divadlom, v rámci ktorého sa vzniklo 45 publikácií, 27 workshopov a zrealizovali sa mnohé ďalšie divadelno-vzdelávacie aktivity. V súčasnosti pôsobí na Katedre mediálnej komunikácie a reklamy Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Iokastina pomsta alebo vražda metapribehu

Zuzana Timčíková

30. októbra 2022

Inscenácia *Iokasté* je v Slovenskom komornom divadle v Martine už druhou spoluprácou režiséra Lukáša Brutovského a scénografa Juraja Poliaka. Po úspešnej a oceňovanej inscenácii *D1 (pracovný názov)*, ktorá za uplynulý rok žala úspechy na slovenských divadelných festivaloch, prichádza Lukáš Brutovský so svojím tvorivým tímom so svojráznou výpoveďou o svete, ktorý ležiac na pleciach antického dedičstva a tvarovaný výsadne mužmi, už nenechal dostatočne veľký priestor pre ženy. Tie si ho preto musia originálnym spôsobom vybojovať. Inscenácia zároveň vznikla v česko-slovenskej koprodukcii Slovenského komorného divadla a Mestských divadiel pražských a v prvej premiére bola uvedená symbolicky v deň výročia vzniku prvej Československej republiky.

Podobne ako v *D1 (pracovný názov)* aj v *Iokasté* sa východiskovým stáva autorský text Lukáša Brutovského. Je to lyricky štruktúrované rozprávanie, v ktorom Brutovský asociatívne vrství a prepája množstvo motívov a odkazov na mýtické postavy, hrdinov gréckych tragédií i na osobnosti súčasného spoločensko-politického života či rôzne situácie, ktoré sa s nimi spájajú. Minulým dňom Brutovský komentuje to súčasné – staroveký mor je dnešnou pandémiou a bratovražedná vojna Iokastiných synov Polyneika a Eteokla je zasa paralelou k vojne na Ukrajine. Z jednotlivých obrazov, tematicky rafinovane odvodených od mien mužských antických postáv (Kréon, Láios, Oidipus, Polyneikos a Eteokles a i.), zostavuje osobitý kolážový dejinný pohľad, ktorý je definovaný „hrdinskými“ činmi týchto mužov a posúva ho až k dnešným „klasikom“ – Donaldovi Trumpovi, Vladimirovi Putinovi, Milošovi Zemanovi, či Borisovi Kollárovi. Autor vytvára vlastné vtipné a originálne až absurdne vyznievajúce interpretácie, v ktorých sa Putin stretáva s Prometeom a na porade zvolanej kráľom Kreónom k rozlúšteniu hádanky Sfinx sa ocitá Donald Trump aj Miloš Zeman. Všetci majú jedno spoločné – žena je v ich perspektíve sveta len objektom vlastníctva, o ktorého osude treba rozhodnúť.

Interpretačným kľúčom Brutovského rozprávania sa stáva irónia, priam až výsmech. Autor mýtus, antický poriadok sveta a pátos gréckej tragédie doslova vystavuje na posmech a dôkladne to podporuje hereckou akciou. Jana Oláhová a Petr Konáš sú podstatnými významotvornými nositeľmi autorových textových pasáží. Nehrajú žiadne postavy ani sa citovo nevžívajú do mužských a ženských princípov, ktoré by mohli zdanlivo reprezentovať. Naopak, obaja roly mužov a žien, ktorých príbehy v útržkoch rozprávajú, výrazne ironizujú až parodizujú. Civilné polohy a komentovanie s odstupom plynule striedajú s oduševneným rozprávaním a veľkodušnými a pompéznymi gestami, ktorými antické archetypálne postavy skôr zosmiešňujú. Petr Konáš rozvíjajúci metaforické úvahy o maskulínnom svete ako o fitness centre napodobňuje akýsi orangutaní tanec – behá a bije sa do hrude a kolien. Keď Jana Oláhová najprv zveličene opisuje samovraždu Iokasté, jej zámerne dramatické rozprávanie vzápätí vyvrcholí tým, že pomyselným mečom v rukách „zabíja“ príbeh a sama sa na tomto nečakanom zvrate dobre baví. Touto metaforickou vraždou tak „Iokasté“ radikálne odmieta mužský metanaratív.

Iokasté a Oidipus ako postavy, na ktoré inscenácia vo viacerých situáciách odkazuje, tu figurujú len v symbolickej rovine. Iokasté ako žena, o ktorej vieme málo, no keď sa na jej osud

bližšie pozrieme, vidíme príbeh mlčania a utrpenia ženy (univerzálny a vo svete stále prevládajúci vzorec), ktorej Sofokles nedal vo svojom mužsky uchopenom pohľade príležitosť vyjsť z pasivity a z hrdinu spravil jej úbohého syna Oidipa. Aby to nestačilo, tak aj Freud pomenoval svoju teóriu milostnej túžby syna po matke ako Oidipov komplex, napriek tomu, že matka (Iokasté) v ňom zohráva pomerne podstatnú rolu. Antigona, na ktorú dnes môžu niektorí nazerať ako na feministickú hrdinku, je paradoxne tiež stále len mužským výtvorom.

Aby režisér nenechal v kontextoch antickej drámy menej zorientovaného diváka úplne tápať, Jana Oláhová a Petr Konáš takmer v závere javiskového diela zrýchlene vysvetľujú isté dejové náležitosti nielen Sofoklovho *Oidipa*, ale napríklad aj *Antigony*. Je to skôr ironizujúci, voči vážnosti samotnej tragédie a hrdinským aktom zámerne zľahčujúci komentár. Herci tu pôsobia ako dvaja moderátori, ktorí v zábavnej šou predstavujú divákovi obsah literárneho diela a sami sa na tom bavia. Prerozprávajú ho súčasnou rečou (napríklad súboj, v ktorom Oidipus zabije kráľa a zároveň svojho otca Láia, nazývajú „potýčkou“ a pod.) a keďže prezrádzajú takmer všetko podstatné, Jana Oláhová má na tvári masku s čiernym displejom, na ktorom beží nápis „spoiler“, pričom Konáš na to opakovane upozorňuje. Inscenácia tým zároveň kladie provokačné otázky o postavení a význame antickej tragédie v súčasnom divadle. Brutovský formou aj obsahom svojho textu a jeho hereckou interpretáciou akoby naznačoval, že ju netreba brať až tak vážne. Atmosféru diela dotvára aj hudba vo výbere samotného režiséra, ktorá pripomína soundtracky hrdinských filmov zaznievajúcich v dramaticky najviac vypätých momentoch.

Symboliku „pochovávanía“ posolstiev starovekého sveta a originálneho vyrovnávania sa s érou antropocentrizmu, v ktorej jedinou platnou rovnicou je, že človek (anthropos) rovná sa muž, podnetne dotvára výtvarné riešenie Pavla Boráka a Juraja Poliaka (v spolupráci s Michaelou Poliakovou). Naklonená plošina, po ktorej sa herci miestami šmýkajú, šplhajú alebo štylizované ako zvieratá štvornožkujú smerom hore, tu môže byť zástupným znakom hrobu minulého sveta. Sveta ovládaného maskulínnym naratívom, na ktorom účinkujúci doslova „tancujú“, či „briežkom“, po ktorom sa večný príbeh „kotúľa“ smerom dole, pretože už nenachádza svoje opodstatnenie. Poliak v inscenácii aj ako performer účinkuje a počas diania na scéne v otvorenom výklenku na hrane plošiny za pracovným stolom vyrába odliatky jednotlivých častí tváre človeka (s občasnou pomocou Jany Oláhovej alebo Petra Konáša). Tie postupne skladá na vešiak. Najprv ústa, ktorými po tisícročia muži rozprávajú príbehy o ženách, potom uši a líca, nos a v závere oči ako symbolika toho, že Oidipus si ich v pôvodnom Sofoklovom príbehu vypichuje. Zaujímavé je, že scéna inscenácie Iokasté (naklonená plošina) má byť v rámci sezóny pod názvom RE : CYKLUS použitá aj pri niektorých ďalších inscenáciách.

Skúškou tohto výnimočného divadelného počinu bude zrejme širšia divácka recepcia, ktorá preverí, či takto uchopené scénické dielo vie byť zaujímavým, zrozumiteľným a dostatočne vtipným aj pre diváka, ktorého poznanie kontextov antickej drámy sa končí v zošite zo strednej školy.

Odborná korektúra: Katarína K. Cvečková
Jazyková korektúra: Anna Zajacová

DIELO

SLOVENSKÉ KOMORNÉ DIVADLO MARTIN

Iokasté

Autor, réžia, hudba (výber): Lukáš Brutovský

Dramaturgia: Miro Dacho

Účinkujú: Jana Oláhová, Petr Konáš, Juraj Poliak

Scéna: Pavel Borák

Kostýmy: Zuzana Hudáková

Dramaturgická spolupráca: Lenka Dombrovská

Videoart: Matouš Ondra

Odborná spolupráca: Alexandra Rychtarčíková

Pohybová spolupráca: Martin Talaga

Premiéry: 28. a 29. október 2022

Alexandra Rychtarčíková Jana Oláhová Juraj Poliak Lenka Dombrovská Lukáš
Brutovský Martin Talaga Matouš Ondra Miro Dacho Miroslav Dacho Petr Konáš Zuzana
Hudáková

angažované divadlo antika D1 (pracovný názov) Lukáš Brutovský overnight RE :
CYKLUS SKD

Dotyky a spojenia 2022

Festival Dotyky a spojenia sa po období pandémie vrátil k svojmu tradičnému termínu, ktorým symbolicky uzatvára divadelnú sezónu na Slovensku. **17. ročník festivalu sa uskutočnil od 20. do 25. júna 2022.**

Za 6 dní ponúkol 40 divadelných predstavení, 5 koncertov, 2 workshopy, 9 tvorivých dielní a 1 koncert pre deti a 22 diskusií predovšetkým o divadle. Organizátori mysleli v programe aj na ukrajinské publikum. Dramaturgická rada sa zamerala na inscenácie, ktoré mali premiéru v období od apríla 2021 do apríla 2022, prevládali citlivé a intímne témy, ako aj hľadanie identity.

Pokiaľ ide o program Pre mladé publikum, ktorý prináša výnimočné inscenácie pre detské a násťročné publikum, všetky inscenácie v programe sú pôvodnými adaptáciami literárneho diela, so silno prítomným autorským prístupom.

Každoročne je ťažiskom festivalu Hlavný program, zostavila ho dramaturgická rada v zložení: divadelná kritička Barbora Forkovičová, divadelná teoretička a kritička Martina Mašlárová, dramaturg a hudobný skladateľ Róbert Mankovecký, dramaturgička Monika Michnová.

Okrem Hlavného programu podlieha výberu aj program Pre mladé publikum, ktorý zostavila divadelná teoretička a kritička Lenka Dzadiková. Tvorila ho inscenácie určené pre deti a násťročné diváčky a divákov. Tento rok sa do výberu dostalo päť inscenácií, všetky sú adaptáciou knižnej/literárnej predlohy.

Keďže minulý rok sa nám osvedčilo rozšírenie programu Junior, ktorý prezentuje tvorbu študentiek a študentov vysokých umeleckých škôl, rozhodli sme sa aj tento rok ponechať rozšírený program a v rámci neho sme uviedli v priebehu šiestich dní až sedem študentských inscenácií.

Festival priniesol program aj do ulíc mesta a iných nedivadelných priestorov. Hralo sa napr.:

- na lúke v obci Žabokreky (Divadlo NUDE - Roľa)
- v priestoroch strednej školy (Divadlo Jána Palárika v Trnave - Skrytý zmysel)
- v priestoroch múzea (voľné združenie umelcov Zlaté schody - Dobšinský, ako som sa stal)
- v záhrade Slovenského národného múzea (Divadlo PIKI - Plechová Mína)
- počas svätajánskej noci v záhrade Slovenského národného múzea (Slovenské komorné divadlo Martin - Sen noci svätajánskej)

Dotyky a spojenia sú výberovou, nesúťažnou prehliadkou inscenácií slovenských divadiel, hlavným organizátorom je Slovenské komorné divadlo Martin. Festival podporili Fond na podporu umenia – hlavný partner, Žilinský samosprávny kraj, mesto Martin a partneri.

Patrónmi festivalu boli členka Činohry Slovenského národného divadla **Božidara Turzonovová** a člen umeleckého súboru Divadla Alexandra Duchnoviča v Prešove **Jevgenij Libezňuk**. Záštitu nad 17. ročníkom festivalu prevzal okrem predsedníčky ŽSK Eriky Jurínovej a primátora mesta Martin Jána Danka aj premiér Eduard Heger.

Plánované výstupy boli zrealizované nasledovne:

Hlavný program:

- Dezorzovo lútkové divadlo - Dukla, údolie smrti
- Divadlo ASTORKA Korzo '90 - Jeden nemecký život
- Divadlo Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene - Čepiec
- Divadlo NUDE - Roľa
- Divadlo Petra Mankoveckého - Prevádzači
- Divadlo Thália Színház Košice - Otec, mama, chľast
- Nezávislé divadelné zoskupenie Odivo - Vnorená
- Slovenské komorné divadlo Martin - D1 (pracovný názov)
- Slovenské národné divadlo - Špina
- Uhol_92 - Poníženi a krvilační

Počas realizácie festivalu sme boli nútení pristúpiť k nevyhnutným zmenám v programe z dôvodu nepredvídateľných udalostí a zrušiť predstavenia: Dukla, údolie smrti (Dezorzovo lútkové divadlo) a Jeden nemecký život (Divadlo ASTORKA Korzo '90).

Program Pre mladé publikum:

- Bábkové divadlo na Rázcestí Banská Bystrica - O sliepke, ktorá sa nevzdala
- Bratislavské bábkové divadlo - Mauglí
- Divadlo LUDUS - Na západe nič nové
- Nezávislé divadelné zoskupenie Odivo - O vlkovi, ktorý vypadol z knihy
- Nové divadlo - Zlodejka kníh

Festival uviedol: 8 divadelných inscenácií divadiel z celého Slovenska v Hlavnom programe, 5 divadelných inscenácií v programe Pre mladé publikum, 7 inscenácií vysokých umeleckých škôl a konzervatórií v sekcii Junior.

V rámci pracovného programu uviedol diskusie: FINÁLE – diskusia o festivalových inscenáciách, Platforma „Môže byť umenie udržateľné? Zelená transformácia a divadlo na Slovensku“ – diskusia na témy: „Ekologická transformácia a kultúra“, „Udržateľné divadlo na Slovensku? Možnosti a limity“ a „Ako na to na Slovensku? – Udržateľné divadlo na Slovensku? Možnosti a limity“. Súčasťou festivalu boli aj workshopy: „Rozhodovanie“, realizovaný priamo v triedach v školách v regióne, tentoraz i v Žiline, v rámci ktorého lektori prostredníctvom zážitku otvárajú tému nútenej migrácie, antisemitizmu, xenofóbie a „Od telesnosti k materiálu a späť“, určený pre študentov umeleckých škôl, žiakov ZUŠ a všetkých nadšencov divadla, ktorý účastníkom umožnil spoznať postupy objektového, pohybového divadla a performancie.

Zaujímavosťou tohto ročníka bola site-specific verzia inscenácie SKD Martin Sen noci svätéhojanskej v priestoroch Slovenského národného múzea a jeho záhrady, divadelná stolná hra pre štyroch hráčov DOBŠINSKÝ *ako som sa stal* priamo v Múzeu kultúry Čechov na Slovensku, Dobrý večer, sme z Ukrajiny / Доброго вечора, ми з України - scénická koláž z textov ukrajinských autoriek Ludmily Tymošenko, Natalie Vorožbyt a Oxany Hrycenko v rámci projektu The Worldwide Readings Project, či krst knihy fotografií herca Jána Dobríka.

17. ročník divadelného festivalu Dotyky a spojenia v Martine navštívilo viac ako 13 000 divákov, z toho 2960 divákov v interiéri a vyše 10 000 v exteriéri.

Organizátori hodnotia festival ako jednoznačne úspešný. Okrem samotnej návštevnosti treba vyzdvihnúť aj skutočnosť, že organizátorom sa podarilo v priebehu uplynulej sezóny zorganizovať

až dva festivaly - jeden v septembri 2021, v ktorom figurovalo to najlepšie z dvoch pandemických sezón, a druhý štandardný v júni 2022.

Výstupy projektu majú dosah aj na ľudí, ktorí sa nezúčastnili priamo na podujatí. Najmä prostredníctvom televízneho a rozhlasového vysielania (RTVS, TA3, TV Markíza, TV Turiec, Rádio Expres, Rádio DEVÍN, Rádio REBECA...), tlače (Denník N, .týždeň, PRAVDA, MY-Turčianske noviny...), webové stránky, livestream, facebook, Instagram...

Divadelný festival DOTYKY A SPOJENIA si za 17 rokov svojej existencie vybudoval významné postavenie a zaradil sa medzi najprestížnejšie a najreprezentatívnejšie divadelné stretnutia na Slovensku, potvrdzuje svoju zmysluplnosť v divadelnej kultúre ako významný akt porovnávania, získal si stabilných partnerov, s Fondom na podporu umenia malo SKD Martin zmluvu o podporení festivalu na roky 2020 – 2022. Z dôvodu presunu 16. ročníka festivalu je 3-ročný grant predĺžený na roky 2021 – 2023.

Na najbližšie ročníky predpokladáme podobný spôsob financovania – z vlastných zdrojov, z prostriedkov od zriaďovateľa ŽSK, z verejných zdrojov v rámci grantového programu FPU, s finančnou podporou mesta Martin, z podpory z Fondu LITA a z podpory reklamných partnerov festivalu.

Inscenácie, ktoré pokračujú na repertoári SKD z predchádzajúcich sezón - počet odohraných repríz v roku 2022:

2021

D1 (pracovný názov)	16 repríz
Tri sestry	15 repríz

2020

1984	09 repríz
Spaľovač mŕtvov	08 repríz
Pán Biederman a podpaľáči	02 reprízy (derniéra 18.10.2022)
Koncert SKD Pozitív	01 repríza (po derniére 12.09.2021) (Dubnický kaštieľ 8.5.2022)

2019

Komédia česká o bohatci a Lazarovi	01 repríza (derniéra 24.02.2022)
Zem pamätá	28 repríz
Matka	7 repríz (derniéra 12.11.2022)

2018

Fóbie	10 repríz
Žobrácka opera	01 repríza (derniéra 23.02.2022)

2017

Traja veteráni	04 reprízy
----------------	------------

2016

Hráči	11 repríz
-------	-----------

2014

Kontrabas	01 repríza
-----------	------------

2012

www.narodnycintorin.sk – 1. časť	2 reprízy (derniéra 29.06.2022)
--	---------------------------------

Derniéry – inscenácie, ktoré sa uviedli posledný krát v roku 2022

Žobrácka opera	23.02.2022
Komédia česká o bohatci a Lazarovi	24.02.2022
www.narodnycintorin.sk-1.časť	29.06.2022
Matka	12.11.2022

b) Úsek prevádzky a obchodu

Host'ovanie v profesionálnych divadlách na Slovensku 2022:

Slovenské komorné divadlo host'ovalo v **6 profesionálnych divadlách na Slovensku, kde odohralo 8 predstavení:**

23.03.2022 v Divadle J. G. Tajovského Zvolen s hrou **D1 (pracovný názov)**
12.04.2022 v Divadle J. Záborského Prešov s hrou **Zem pamätá**
21.04.2022 v Divadle J. G. Tajovského Zvolen s hrou **D1 (pracovný názov)**
19.05.2022 v Divadle J. Palárika Trnava s hrou **Sen noci svätojánskej**
26.05.2022 v Štátnom divadle Košice s hrou **Sen noci svätojánskej**
28.09.2022 v Divadle A. Bagara Nitra s hrou **D1 (pracovný názov)-Div.festival Nitra**
30.09.2022 v Štátnom divadle Košice s hrou **Sen noci svätojánskej**
24.11.2022 v Divadle Nová scéna Bratislava s hrou **Zem pamätá**

Host'ovanie v neprofesionálnych kultúrnych inštitúciách na Slovensku 2022:

Slovenské komorné divadlo host'ovalo v neprofesionálnych kultúrnych inštitúciách s 3 hrami:

29.04.2022 v Dome kultúry Čadca s hrou **Zem pamätá**
08.05.2022 v Kaštieli Dubnica nad Váhom s programom **Koncert SK – Pozitív**
24.06.2022 v Slovenskom národnom múzeu – Záhrada s hrou **Sen noci svätojánskej**

Hostia účinkujúci v SKD v roku 2022:

V SKD účinkovali **3 hostia s 3 predstaveniami:**

Divadlo J. G. Tajovského Zvolen - **Revízor**

Divadlo J. Záborského Prešov - **Zbabraná hra**

Divadlo J. Palárika Trnava - **Pavučina**

Host'ujúce predstavenia videlo **462 divákov + 226 divákov Koncert „30“ pre RTVS = 688 divákov**

Zahraničné zájazdy v roku 2022:

SKD sa zúčastnilo na **6 zahraničných zájazdoch**, kde bolo odohraných **6 predstavení:**

11.5.2022 - **ČR, Olomouc – 25. ročník Festivalu Divadelná flóra Olomouc – hra: Tri sestry**
14.6.2022 - **ČR, Mestské divadlo Brno - Hudební festival Dokořán - hra: Zem pamätá**
10.9.2022 - **Srbsko, Báčsky Petrovec - Festival Petrovské dni divadelné - hra: Zem pamätá**
04.11.2022 - **ČR, Praha - Mestské divadlá pražské - hra: Iokasté**
05.11.2022 - **ČR, Praha - Mestské divadlá pražské - hra: Iokasté**
19.12.2022 - **ČR, Praha - Mestské divadlá pražské - hra: Iokasté**

Festival Dotyky a spojenia 2022:

V roku 2022 sa konal **17. ročník festivalu Dotyky a spojenia od 20.6.-26.6.2022**, na ktorom bolo odohraných **40 predstavení**, z toho **8 inscenácií / 9 predstavení** v hlavnom programe, **5 koncertov** a **22 diskusií** o divadle. Na festivale sa predstavilo **28 divadiel** z **9 slovenských miest**. Festivalové predstavenia videlo **12 807 divákov** (z toho **2 137 v interiéri** a **10 670 v exteriéri**).

Reprezentatívne aktivity SKD:

Festival Dotyky a spojenia 2022, Scénická žatva 2022.

Noc divadiel 19.11.2022 – na tomto podujatí SKD odohralo predstavenie Tri sestry.

c) Úsek scénografie a výrobnotechnickej prevádzky

Úsek scénografie a výrobnotechnickej prevádzky v roku 2022 realizoval scénické a kostýmové výpravy pre dve inscenácie. Hostujúci výtvarníci sa podieľali na uvedených výpravách nasledovne:

- Lukáš Brutovský a. h.: scéna do hry **Sen noci svätojánskej**
- Zuzana Hudáková a. h.: kostýmy do hry **Sen noci svätojánskej**
- Karel Czech a. h.: scéna a kostýmy do hry **Leonce a Lena**
- Jozef Ciller a. h.: scéna do hry **Spravodliví**
- Zuzana Hudáková a. h.: kostýmy do hry **Spravodliví**
- Pavel Borák a. h.: scéna do hry **Iokasté**
- Zuzana Hudáková a. h.: kostýmy do hry **Iokasté**

Pracovníci javiskovej prevádzky a dielni zabezpečovali odohranie premiér a reprízových predstavení na domácich javiskách a na zájazdoch.

Činnosť správcu registratúry za rok 2022

V roku 2022 Slovenské komorné divadlo pokračovalo v procese odovzdávania spisov do registratúrneho strediska za rok 2019. Odovzdávací proces bol rozložený na mesiace júl, august, október až december 2022.

V priebehu celého roka bol správca registratúry v kontakte s pracovníčkou, ktorá vykonáva činnosť podateľne (donáška a odnáška poštových zásielok) a v spolupráci s ňou dohliadal na správne evidovanie záznamov a vytváranie čísiel spisov v súlade s vecným obsahom registratúrneho plánu. Počas celého roka vykonával podľa potreby výpožičkovú činnosť, o ktorej vedie osobitnú evidenciu.

Archívna činnosť 2022

V oblasti archívnej činnosti boli do počítačového programu zaevidované informácie o premiérových inscenáciách, ako aj uložené texty týchto hier. Následne boli do archívu založené scenáre, recenzie, bulletiny, fotografie a DVD nahrávky z nových inscenácií. Po skončení festivalu Dotyky a spojenia 2022 boli zaradené do archívu všetky fyzické dokumenty (recenzie, fotografie, CD fotografií, plagáty, bulletiny a iné).

Požiarna ochrana

V roku 2022 sme nemali žiadne nežiaduce zahorenie. Počas roka boli vykonávané všetky pravidelné kontroly a revízie protipožiarnych zariadení.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

V roku 2022 sme nemali žiadny pracovný úraz. Boli vykonané všetky predpísané odborné prehliadky a skúšky zariadení a strojov.

Záver

Rok 2022, žiaľ, priniesol po negatívnych dopadoch koronakrízy novú realitu a vojnový konflikt u našich východných susedov, ktorý zasiahol celý svet. Neistá ekonomická situácia v Európe a enormný – až doslova likvidačný – nárast cien energií budú mať na divadlo veľmi nepriaznivý vplyv. Za posledné dva roky sa snažíme opätovne takmer nanovo rozbehnúť procesy a prevádzku predtým stabilnej, etablovanej, váženej a stopercentne fungujúcej kultúrnej inštitúcie.

Z tradične desiatich hracích mesiacov roku 2022 nám bolo umožnené hrať necelých osem. Aj keď celková nálada v spoločnosti kultúre stále veľmi nepriala a je zrejmé, že tento stav bude doznievať ešte dlhý čas, my sme adekvátne k tomu zintenzívnili procesy na znovuzískavanie diváckeho záujmu a zvýšenie návštevnosti.

V Slovenskom komornom divadle sme sa v spoločnom úsilí snažili urobiť maximum, aby sme zrealizovali plánované premiéry a podujatia, aby sme nestratili kontakt s divákmi, dokázali si zaistiť stálych a získať nových partnerov, a tiež aby sme udržali umeleckú úroveň našich produkcií a spoluprac. Len takto budeme môcť zabezpečiť nevyhnutný príjem pre divadlo.

Najdôležitejšiu úlohu z minulého roka – vrátiť do divadla divákov – sme splnili v rámci možností, aké nám opatrenia najmä v prvej polovici roka dovolili.

Z umeleckého hľadiska bol rok 2022 pre SKD Martin jednoznačne úspešným. Repertoár divadla sme rozšírili o štyri nové inscenácie. Navrhli a zrealizovali sme úsporné riešenia pri realizácii scénických výprav. V tradičnom júnovom termíne sme zorganizovali 17. ročník divadelného festivalu DOTYKY A SPOJENIA 2022 s diváckou účasťou vyše 13-tisíc divákov. Pre martinské divadlo sa v profesionálnej sfére aj v roku 2022 otvorili ďalšie možnosti a príležitosti na reprezentáciu vlastnej tvorby, mesta, kraja, Slovenska, dokonca Európy na prestížnych zahraničných festivaloch. Podarilo sa nám zrealizovať projekt spoločnej inscenácie v spolupráci so subjektom z ČR – Městské divadla pražské, s ktorým sme na jeseň odpremiérovali v Martine a následne v Prahe autorskú inscenáciu Iokasté. Táto úspešná spolupráca získala grant z EÚ, v spolupráci s Európskou divadelnou úniou UTE sa v roku 2023 naplní ambícia predstaviť tento spoločný projekt na festivale v Porte. V roku 2022 sa SKD Martin zúčastnilo na 6 zahraničných zájazdoch a festivaloch.

Vznik záverečného záporného hospodárskeho výsledku Slovenského komorného divadla Martin k 31.12.2022 výrazne ovplyvnila pandémia koronavírusu a s ňou súvisiace bezprecedentné opatrenia. Prevádzku divadla a divadelnej kaviarne BREPT sme plnohodnotne otvorili začiatkom marca.

Správanie divákov bolo ovplyvnené dvojročným zákazom a následným obmedzovaním hromadných podujatí, a preto sa do divadla vracali len veľmi opatrne. Celý rok tak bol poznamenaný znížením návštevnosti oproti predpandemickým rokom.

Rovnako pokles podpory spôsobený rastom spotrebiteľských cien tovarov a služieb a blížiacou sa energetickou krízou sme zaznamenali aj u našich partnerov a sponzorov. Prišli sme o niekoľko dlhoročných podporovateľov, ktorí museli

prehodnotiť svoje výdavky, čo sa odrazilo v znížených príjmoch z reklamnej činnosti.

Pod stratu z hlavnej činnosti sa podpísali i náklady na výrobu scény, pretože sme zvolili koncept jednej výpravy pre tri inscenácie v sezóne 2022/2023. Scénická dekorácia vytvorená pre inscenáciu IOKASTÉ (premiéra – október 2022) bude použitá aj v inscenáciách HEKUBA (premiéra – február 2023) a Bačova žena (premiéra – jún 2023). Tento zámer v konečnom dôsledku ušetrí nemalé finančné prostriedky vynakladané bežne na výrobu scén k jednotlivým titulom.

V roku 2022 bolo SKD Martin úspešné v získavaní finančných prostriedkov z Fondu na podporu umenia – podpora inscenácií Leonce a Lena a Iokasté, tiež trojročná zmluva s FPU na roky 2021 – 2023 na podporu festivalu Dotyky a spojenia, na tematické podujatie *Dva národy – jeden Dom* sme získali prostriedky z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

Samozrejme, evidujeme a uvedomujeme si oblasti, kde by divadlo pri svojich dispozíciách dokázalo získať ďalšie finančné prostriedky, keby celková situácia v spoločnosti bola priaznivejšia. Sme schopní prenajímať priestory, techniku za účelom dopravy, poskytnúť partnerom viac reklamného priestoru, ponúknuť služby v atraktívnych budovách Národného domu, Štúdia SKD a v roku 2021 sa nám podarilo úspešne naštartovať aj výrobu vo zvukovom a pripravovanom dabingovom štúdiu. Ide zatiaľ o malé zadania, ale stretnutia na MK SR, rokovania so zástupcami SATAP-u a RTVS sú nádejným príslubom návratu aj tejto umeleckej činnosti do portfólia SKD Martin.

Tak, ako v rokoch 2021 a 2022, aj v nasledujúcom období bude potrebné pracovať s realitou, v ktorej žijeme a v týchto neľahkých časoch bude do veľkej miery nevyhnutné, aby divadlo dokázalo podstatnú časť režijných nákladov vykrývať z príjmov z vlastnej hospodárskej a podnikateľskej činnosti. My v SKD Martin veríme, že sa to dá, ak budeme zdraví, udržíme si chuť a vôľu tvoriť a túto energiu dokážeme pretaviť do hospodárskeho rozvoja a umeleckého napredovania jedného z najvýznamnejších divadiel na Slovensku. To je pre nás aj naďalej zaväzujúce.

V Martine 28. 2. 2023

Mgr. art. Tibor Kubička
riaditeľ SKD Martin

OBSAH

VŠEOBECNÁ ČASŤ

1. Úlohy a miesto v národnom systéme kultúrnych organizácií	2
2. Majetok vo vlastníctve ŽSK v správe kultúrnej organizácie	5
3. Návštevnosť	8
4. Ročné dane z nehnuteľnosti	9
5. Riadiaca a kontrolná činnosť	9
6. Vzájomná koordinácia a kooperácia	9
7. Otváracie hodiny pre verejnosť a výška vstupného	11
8. Elektronizácia, automatizácia, technické vybavenie, výpočtová technika	12
9. Projektová činnosť	12
10. Personálna oblasť	12
11. Práca s dobrovoľníkmi	13
12. Občianske združenia pracujúce pri organizáciách	13
13. Účasť na školeniach, seminároch a ZPC	13
14. Public relations	14
15. Hospodárenie	16
16. Zmluvy	21
17. Ocenenia	23
18. Inovácie	23

ODBORNÁ ČINNOSŤ

1. Plnenie hlavných úloh	25
2. Činnosť v umeleckom útvere	26
3. Výber z recenzií	29
4. Festival DOTYKY A SPOJENIA 2022	39
5. Činnosť na úseku prevádzky a obchodu	43
6. Reprezentatívne aktivity SKD Martin	44
7. Činnosť v útvere scénografie a výrobo-technickej prevádzky	44
8. Činnosť správcu registratúry, archívna činnosť	44
Záver	45

PRÍLOHY K ODBORNEJ ČINNOSTI

Príloha č. 1: Ročný výkaz o profesionálnom divadle

Príloha č. 2: Ročný výkaz o festivale

TABUĽKOVÝ PREHĽAD EXTRA

1. Zoznam motorových vozidiel kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK
2. Poistenie majetku kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK
3. Návštevnosť, predstavenia a tržby kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK
4. Daň z nehnuteľností – kultúrne organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK
5. Spolupráca kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK s mestami, obcami a 3. sektorom
6. Medzinárodná spolupráca kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK
7. Elektronizácia - kultúrne organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK
8. Projekty kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK
9. Zamestnanci kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK
10. Náklady, výnosy a sebestačnosť kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

Výročnú správu SKD Martin za rok 2022 zostavili:

činnosť organizácie a celkové redigovanie: Mgr. art. Tíbor Kubička, Mgr. Monika Ondrušová

odborná činnosť: Mgr. art. Tíbor Kubička, Mgr. art. Lukáš Brutovský, ArtD.

štatistické podklady: Stanislava Hurtová, Mgr. Agnes Capková

ekonomická časť: Mgr. Silvia Zacharová, Drahomíra Panušková

záver a schválenie: Mgr. art. Tíbor Kubička

Slovenské komorné divadlo Martin

Divadelná 1, 036 80 Martin

Zriaďovateľom SKD Martin je Žilinský samosprávny kraj.

www.skdmartin.sk